

Dopravní podnik hl. m. Prahy, akciová společnost
Dopravní podnik - Autobusy, odštěpný závod

PROVOZNÍ PŘEDPIS

D 1/3

DOPRAVNÍ A NÁVĚSTNÍ PŘEDPIS

PRO AUTOBUSY

Schváleno ředitelem Dopravního podniku - Autobusy, o. z.

dne 9. června 1999 pod čj. 49/131000/1999

Platí od 1. července 1999

Jen pro služební potřebu

V tomto vydání jsou zapracovány Opravné listy č.1-6

V souladu s ustanovením zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů,
vydává Dopravní podnik - Autobusy, odštěpný závod

PROVOZNÍ PŘEDPIS

D 1/3

DOPRAVNÍ A NÁVĚSTNÍ PŘEDPIS PRO AUTOBUSY

Úplné znění ve znění Opravných listů č. 1-6

závazný

pro provozování veřejné linkové přepravy osob (autobusy)

Záznam o změnách *)

Druh a číslo změny	Schváleno č. j.	Účinnost dne	Opravitel	
			dne	jméno
Opravný list č. 1	74/131000/1999	01. 10.	30. 09.	Ing. Halamka
Opravný list č. 2	133/131000/2000	01. 01.	29. 12.	Ing. Halamka
Opravný list č. 3	27/131000/2003	08. 03.	07. 03.	Ing. Halamka
Opravný list č. 4	89/131000/2004	01. 09.	31. 08.	Ing. Halamka
Opravný list č. 5	90100/452/90140/430/2005	01.08.	17. 06. 2005	Zdvihalová
Opravný list č. 6	100000/190.1/100040/77/2008	01.06.	01.06. 2008	Zdvihalová

*) Za úplnost tohoto výtisku, zapracování vydaných změn a za provedení záznamu o změnách odpovídá jeho držitel nebo určený pracovník.

Rozsah znalostí

1. Všechna ustanovení předpisu D 1/3 musí znát v DP-A:
 - a) vedoucí pracovníci, jejichž pracovní náplň přímo souvisí s provozem autobusů,
 - b) vedoucí pracovníci (informativně),
 - c) pracovníci středisek Přípravy vozidel, jejichž činnost souvisí s provozem vozidel, výpravčí, dispečeri, pracovníci pověřeni výkonem dopravní kontroly,
 - d) pracovníci provozní kontroly,
 - e) řidiči autobusů.
2. Vedoucí pracovníci odborných úseků jednotek, stanoví rozsah znalostí ustanovení předpisu D 1/3 u svých podřízených pracovníků, pokud nejsou uvedeni v odst. 1.

Přehled použitých zkratk.		7
ČÁST PRVNÍ ÚVODNÍ USTANOVENÍ		
§ 1	Základní ustanovení	8
§ 2	Základní pojmy	9
ČÁST DRUHÁ PRACOVNÍCI PROVOZU		
§ 3	Základní ustanovení pro pracovníky provozu	11
§ 4	Pracovníci výkonné dopravní služby	13
§ 5	Převzetí a odevzdání služby	13
§ 6	Vzájemný styk pracovníků a styk s veřejností	14
§ 7	Nalezené věci	14
ČÁST TŘETÍ VYPRAVOVÁNÍ AUTOBUSŮ		
§ 8	Základní ustanovení pro vypravování autobusů	15
§ 9	Provozní rozdělení autobusů	16
§ 10	Označování autobusů	17
§ 11	Provozní doklady	18
ČÁST ČTVRTÁ VÝKONNÁ DOPRAVNÍ SLUŽBA		
§ 12	Jednotný čas	18
§ 13	Jízdní řády	19
§ 14	Odbor Řízení provozu	Chyba! Záložka není definována.
§ 15	Zajišťování plynulosti a pravidelnosti dopravy	19
§ 16	Služební příkazy	20
§ 17	Služební hlášení	21
§ 18	Sdělovací zařízení	21
§ 19	Dopravní výluky	22
§ 20	Dopravní a přepravní kontrola.	22
ČÁST PÁTÁ DOPRAVA A PŘEPRAVA		
§ 21	Přeprava osob	26
§ 21a	Přeprava osob na vozíku pro invalidy	27
§ 22	Zastavování autobusů	27
§ 23	Zastávky	30
§ 24	Otevírání a zavírání dveří	31
§ 25	Elektronické označovače jízdenek	32
§ 26	Palubní počítač, zobrazovač času a tarifního pásma, digitální informátor, elektronické informační panely, zařízení pro výdej jízdenek	32
§ 27	Osvětlení autobusu	31
§ 28	Větrání a vytápění autobusu	33
§ 29	Udržování autobusů v čistotě	34
ČÁST ŠESTÁ SLUŽBA ŘIDIČE		
§ 30	Nástup a ukončení služby řidiče autobusu v provozovně	35
§ 31	Střídání řidičů	36
§ 32	Povinnosti řidiče během služby	37
§ 33	Povinnosti řidiče autobusu pro jízdy neurčené jízdním řádem	39
§ 34	Zácvik řidičů	41
§ 35	Rychlost jízdy	41
§ 36	Otáčení a couvání	42
§ 37	Odstavení autobusu	42

ČÁST SEDMÁ NÁVĚSTI A NÁVĚSTIDLA

§ 38	Základní ustanovení pro návštěi a návštěidla	43
§ 39	Význam návštěi a způsob dávání návštěi	44

ČÁST OSMÁ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

§ 40	Základní ustanovení pro mimořádné události	46
§ 41	Přerušení jízdy a vystoupení cestujících	47
§ 42	Náhlá neschopnost pracovníka k dalšímu výkonu dopravní služby	48
§ 43	Nevolnost cestujících a úmrtí ve voze	49
§ 44	Požár autobusu	50

ČÁST DEVÁTÁ ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 45	Odpovědnost pracovníků	50
§ 46	Schvalování, povolování a vydávání změn, doplňků a výjimek	50
§ 47	Zrušovací ustanovení	51
§ 48	Účinnost	51

Příloha č. 1	Přehled obecně závazných právních předpisů a místní úpravy	52
	Abecední rejstřík	53

Přehled použitých zkratk.

MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
ROPID	Regionální organizátor Pražské integrované dopravy
DP, a.s.	Dopravní podnik hlavního města Prahy, akciová společnost
PID	Pražská integrovaná doprava v hl. m. Praze a okolí
MHD	Městská hromadná doprava
MAD	Městská autobusová doprava
PČR	Policie ČR
MěP	Městská policie
dispečink	Odbor Řízení provozu
označovač	elektronický označovač jízdenek
RDST	radiostanice
¹⁾	odkaz na obecně závazný právní předpis uvedený v příloze
MU	mimořádná událost
OIS	odbavovací a informační systém
SPP	Smluvní přepravní podmínky v provozu metra, tramvají, lanové dráhy a autobusů Pražské integrované dopravy
PŘ	Pracovní řád
OŘN	Organizační a řídící normy
PPS	Provozně předpisová soustava DP
KÚSK	Krajský úřad Středočeského kraje
JPA	jednotka Provoz Autobusy
JSVA	jednotka Správa vozidel Autobusy

ČÁST PRVNÍ

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Základní ustanovení

1. V provozu jsou prvořadými hledisky bezpečnost, služba cestujícím a pořádek.
Cestující je ve středu pozornosti a musí být přepravován bezpečně, řádně a spolehlivě a má být osobním přístupem a jednáním pracovníků provozu přesvědčován o kvalitě poskytovaných služeb. Zdvořilé, ohleduplné a rozvážené vystupování pracovníků provozu je přitom vyžadováno nejen k cestujícím, ale i k ostatním účastníkům provozu
Na pozemních komunikacích.
2. Dopravní a návěstní předpis pro autobusy D 1/3 upravuje podmínky silniční dopravy pro vlastní a cizí potřeby prováděné autobusy DP, a.s., zejména provozování MAD a zvláštní linkové dopravy a s touto činností spojená práva a povinnosti pracovníků.
3. Kontrolu, jak provozní pracovníci DP, a.s. dodržují:
 - a) obecně závazné právní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané, provádějí orgány státní správy a samosprávy (např. policie ČR, městská policie, MHMP) a pověření pracovníci DP, a.s. ve smyslu PŘ, OŘN a PPS,
 - b) smluvní vztahy v oblasti zabezpečení dopravní obslužnosti v rámci PID, provádějí pověření pracovníci ROPID, MHMP, KÚSK a pověření pracovníci DP, a.s. ve smyslu PŘ, OŘN a PPS,
 - c) předpisy a normy DP vztahující se k práci jimi vykonávané, provádějí pověření pracovníci DP ve smyslu PŘ, OŘN a PPS.
4. Všechny ostatní související provozní normy DP, a.s. musí být v souladu s předpisem D 1/3.
5. Všichni pracovníci s povinným rozsahem znalostí předpisu D 1/3 musí ustanovení tohoto předpisu přesně a svědomitě dodržovat a dále se řídit služebními příkazy a ustanoveními obecně závazných právních předpisů¹⁾ vztahujících se k provozování silniční dopravy.
6. V případech, které nejsou v předpisu D 1/3 výslovně uvedeny, je nutno jednat podle nejlepšího vědomí a svědomí tak, aby byla zajištěna bezpečnost, plynulost a pravidelnost MHD a nebyla ohrožena bezpečnost provozu na pozemních komunikacích.
7. Provozní pracovníci mohou vykonávat pouze tu činnost, pro kterou jsou odborně a zdravotně způsobilí.

§ 2

Základní pojmy

1. Účelová komunikace²⁾ DP, a.s. je:

- a) příjezdová komunikace k provozovně, odstavné ploše, dílně a ostatním objektům, které slouží potřebám DP,
 - b) komunikace v uzavřeném objektu, která slouží potřebám DP, a.s. a není veřejně přístupná,
 - c) autobusové obratiště s omezeným nebo vyloučeným přístupem ostatní dopravy (mimo MAD, příp. i linkové dopravy).
2. Autobusové obratiště je místo na trase sloužící k obracení autobusů, případně k jejich provoznímu odstavení.
 3. Autobusový spoj je jízdním řádem nebo jinak časově a místně určené přepravní spojení mezi určitými místy.
 4. Autobusovou linkou je souhrn dopravních spojení na trase dopravní cesty, jimiž se zajišťuje pravidelná přepravní obsluha určitého místa.
 5. Trasou linky je směrové, místopisné popřípadě i polohové vytýčení dopravní cesty.
 6. Pražská integrovaná doprava (PID) integrovaný dopravní systém hromadné dopravy osob, zajišťuje dopravní obslužnost na území hl.m.Prahy a příměstských oblastí jednotlivými dopravci v silniční dopravě společně s dopravci v jiném druhu dopravy při plnění přepravní smlouvy podle SPP a Tarifu PID.
 7. Řidič je pracovník, který je oprávněn řídit autobus DP,a.s.
 8. Dispečer je pracovník určený k operativnímu řízení provozu v autobusové síti.
 9. Výpravčí je pracovník, který zabezpečuje činnost výpravny, za organizaci zajištění Výpravářské činnosti odpovídá JPA.
 10. Pracovník Útvaru dopravní dozor je pracovník provádějící dozor nad dodržováním provozních norem pracovníky výkonné dopravní služby. Při výkonu služby se prokazuje kontrolním odznakem a na vyžádání kontrolním průkazem.
 11. Pracovník pověřený výkonem dopravní kontroly je pracovník provádějící kontrolu dodržování podmínek stanovených pro přepravu na linkách MAD a dodržování provozních norem. Při výkonu služby se prokazuje kontrolním průkazem.
 12. Pracovník technické kontroly je pracovník provádějící kontrolu technického stavu autobusu a povinného a předepsaného vybavení autobusu. Při výkonu služby se prokazuje kontrolním průkazem.
 13. Pracovník Přepravní kontroly je pracovník kontrolující dodržování tarifně-přepravních podmínek cestujícími. Při výkonu služby se prokazuje kontrolním odznakem a na vyžádání kontrolním průkazem.
 14. Pracovník údržby je pracovník určený k zajišťování oprav a údržby autobusů.
 15. Pracovník střediska přípravy vozidel je pracovník určený k zajišťování provozní připravenosti autobusů DP, a.s. k dopravním výkonům v provozovně, včetně výměny vozů během služby apod. Za organizaci zajištění činnosti odpovídá JSVA.
 16. Pověřená osoba je pracovník výkonné dopravní služby a pracovník přepravní kontroly s kontrolním odznakem.

17. Provozovna je objekt určený pro údržbu, opravy a odstavování autobusů.
18. Odstavná plocha je objekt určený pro odstavování autobusů.
19. MAD je veřejná linková doprava určená k uspokojování přepravních potřeb města a okolí, tvořící součást PID.

ČÁST DRUHÁ

PRACOVNÍCI PROVOZU

§ 3

Základní ustanovení pro pracovníky provozu

1. Pracovníky provozu (dále jen pracovník) jsou pracovníci, kteří vykonávají:

- a) činnost přímo související s provozem,
 - aa) ve výkonné dopravní službě (řidiči, výpravčí, dispečeri, garážmistři a pracovníci manipulující s autobusy),
 - ab) v ostatní provozní službě (pracovníci zabezpečující obsluhu, údržbu a opravy zastávkových a dopravních zařízení),
 - ac) v organizačních útvech DP, sloužících k zajištění technických podmínek pro bezpečný, pravidelný a řádný provoz autobusů,
- b) kontrolní činnost:
 - ba) pověření výkonem dopravní kontroly,
 - bb) v technické kontrole,
 - bc) v přepravní kontrole.

2. Pracovníci jsou povinni zejména:

- a) dodržovat pracovní kázeň,
- b) znát a řídit se ustanoveními provozních norem a obecně závazných právních předpisů vztahujících se k výkonu jejich činností,
- c) znát a řídit se služebními příkazy,
- d) v případech, kdy by mohlo dojít nebo kdy došlo k ohrožení bezpečnosti provozu nebo zdraví a života osob, učinit vhodná opatření k zamezení jejich následků,
- e) v rozsahu svých možností neprodleně odstraňovat překážky, které brání plynulosti nebo pravidelnosti dopravy nebo ohrožují ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích,
- f) dodržovat rozpisem služeb stanovenou pracovní dobu a plně ji využívat k výkonu pracovní činnosti stanovené pracovní smlouvou,
- g) znát telefonní číslo a volací znak radiového spojení s dispečinkem a telefonní čísla hasičského záchranného sboru, záchranné služby, PČR a MěP.

Podrobnosti o povinnostech a právech pracovníků upravují provozní normy.

- 3. DP-A musí vybavit pracovníka provozními normami v rozsahu nezbytném pro výkon jeho funkce; převzetí provozních norem potvrdí pracovník svým podpisem.
- 4. Každý pracovník musí být písemně včas a prokazatelně seznámen se změnami a doplňky provozních norem i s udělenými výjimkami z těchto norem. Opravy provozních norem v souladu s provedenými změnami a doplňky je pracovník povinen provést neprodleně.
- 5. Pokud je to v možnostech pracovníka a pokud to připouští charakter jeho odborné způsobilosti, je každý pracovník povinen odstranit zjištěné závady v provozu nebo na dopravních stavbách. Pokud pracovník nemůže použít výstražné vesty s vysokou viditelností¹⁵⁾, nesmí odstraňovat poru-

chy, ke kterým došlo během jízdy na pozemních komunikacích a kdy je nutno na ně vstoupit. Závady, které nemůže odstranit, je povinen oznámit. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, musí být oznámení provedeno ústně, a to osobně nebo prostřednictvím sdělovacího zařízení. Závady, které mohou mít vliv na bezpečnost, plynulost nebo pravidelnost dopravy, musí pracovník oznámit dispečinku. Podrobnosti upravuje Předpis o služebních hlášeních O 7/1-2-3.

6. Pracovník výkonné dopravní služby je povinen oznámit přímému nadřízenému bezodkladně případy, kdy proti němu bylo zahájeno řízení před úřadem státní správy (např. Obvodní úřady, Policie) zejména řízení ve věci přestupků nebo řízení trestní.
7. Požívání alkoholických nápojů, užívat léky, které snižují smyslovou způsobilost, užívat omamné prostředky, psychotropní látky nebo jiné návykové látky před nástupem do služby a ve službě je zakázáno.
8. Pracovník je povinen podrobit se na příkaz oprávněného pracovníka nebo příslušného orgánu státní správy dechové zkoušce na alkohol a lékařskému vyšetření na zjištění obsahu alkoholu, léků, které snižují smyslovou způsobilost, omamných prostředků, psychotropních nebo jiných návykových látek v krvi.
9. Pracovník nastupující do služby musí být odpočatý a nesmí být pod vlivem látek uvedených v odst. 7.
10. Pokud pracovník nesplňuje požadavky uvedené v odstavci 7 a 9 nebo nesplní povinnost uvedenou v odstavci 8, nesmí být k výkonu služby připuštěn, popřípadě musí být ze služby ihned odvolán. Pracovník, který nezpůsobilost k výkonu služby zjistil, musí tuto skutečnost neprodleně oznámit nadřízenému služby nezpůsobilého pracovníka. Ten, kdo pracovníka ze služby odvolá, sepíše o případu služební hlášení, ze kterého musí být patrná příčina podezření, že pracovník je nezpůsobilý k výkonu služby. Toto služební hlášení neprodleně předá svému nadřízenému. Je-li příčinou odvolání ze služby podezření, že řidič je pod vlivem látek podle odst. 7, zajistí dispečink ihned lékařské vyšetření prostřednictvím PČR. Dojde-li z téhož důvodu k odvolání ze služby některého z ostatních pracovníků zajistí ihned jeho lékařské vyšetření příslušný odpovědný vedoucí pracovník.
11. Výpravčí, dispečeri a příslušní kontrolní pracovníci jsou povinni namátkově kontrolovat, zda řidiči nejsou pod vlivem látek uvedených v odst. 7.
12. Pracovník může přerušit výkon služby nebo opustit přidělené pracoviště pouze ze závažných důvodů, učinil-li předem nezbytná opatření k zajištění bezpečnosti provozu a předem tuto skutečnost oznámil přímému nadřízenému; řidič ve službě dispečerovi.
13. Je zakázáno, aby pracovníci ve službě, přenechávali provádění pracovních úkonů osobám, které nejsou ve službě a aby pracovníci mimo službu nebo pracovníci jiného funkčního zařazení bez zvláštního pověření zasahovali do výkonu dopravní služby. Výjimku tvoří případy uvedené v odst. 2 písm. d)
14. Pracovníci musí dbát, aby cestující neohrožovali bezpečnost provozu nebo svou vlastní, nepoškozovali vozová nebo jiná dopravní zařízení, tato zařízení neobsluhovali či neuváděli v činnost s výjimkou zařízení určených k přímé obsluze cestujícími.
15. Pracovník, který ohrožuje bezpečnost dopravy nebo úmyslně poškozuje dopravní zařízení nebo zařízení autobusu musí být odvolán z výkonu služby.

§ 4

Pracovníci výkonné dopravní služby

1. Pracovníci výkonné dopravní služby musí mít předepsaný věk a být zdravotně a odborně způsobilí. Zdravotní způsobilost posuzuje lékař při preventivních prohlídkách³). Rozsah odborných znalostí nezbytných k získání odborné způsobilosti, způsob provádění výuky a výcviku a způsob provádění zkoušek pro jednotlivé profese stanoví Zkušební řád pro pracovníky v provozu autobusů.
2. Obnovení a doplnění odborných znalostí pracovníků výkonné dopravní služby se provádí v rámci Zdokonalování odborné způsobilosti pověřeným útvarem DP-A. Zdokonalování odborné způsobilosti se musí zúčastnit všichni pracovníci, kterým to vnitřní norma určuje.
3. S provozními podmínkami na nových trasách nebo se změnami stávajícího provozu se musí pracovníci výkonné dopravní služby seznámit projíždkou trasy, ústním poučením nebo písemným sdělením. Způsob seznámení určí nadřízený pracovník.
4. Pracovník výkonné dopravní služby, u něhož byly zjištěny takové nedostatky v odborné způsobilosti, které mohou vést k ohrožení bezpečnosti provozu, musí být ihned odvolán z výkonu funkce až do doby, kdy mimořádnou zkouškou prokáže potřebné znalosti. Podrobnosti stanoví Pracovní řád a Zkušební řád pro pracovníky v provozu autobusů.
5. Pracovníci výkonné dopravní služby jsou povinni nosit při výkonu služby (nevztahuje se na Zdokonalování odborné způsobilosti) předepsaný služební stejnokroj v čistém a upraveném stavu. Podrobnosti stanovuje vnitřní norma DP, a.s. .

§ 5

Převzetí a odevzdání služby

1. Pracovníci jsou povinni nastoupit do služby v době stanovené rozpisem služeb tak, aby mohli včas a řádně převzít službu. Řidiči nastupující službu v provozovně jsou povinni hlásit se v předepsaném čase službu konajícímu výpravčímu.
2. Pracovníci přejímají a odevzdávají službu osobně. Službu předávající pracovník musí pracovníka nastupujícího informovat o opatřeních, která byla nebo mají být provedena k zajištění bezpečnosti a pravidelnosti provozu.
3. Nemůže-li pracovník ze závažných příčin nastoupit službu nebo nemůže-li do služby nastoupit včas, je povinen tuto skutečnost neprodleně oznámit přímému nadřízenému a v době co nejkratší mu předat písemný doklad o příčině absence. Nebyl-li pracovník ve službě včas vystřídán, ohlásí tuto skutečnost neprodleně přímému nadřízenému a dále se řídí vydanými příkazy.
4. Každý pracovník je povinen osobně se informovat o rozpisu svých služeb. O změnách provedených v době, kdy pracovník nemá možnost po ukončení služby rozpis služeb shlédnout, musí být pracovník vyzooměn odpovědným nadřízeným pracovníkem. Bez souhlasu nadřízeného není dovoleno vzájemně si službu vyměňovat.
5. Přejímání a odevzdání služby pracovníků výkonné dopravní služby se smí konat jen na místech k tomu určených.
6. Pracovník ve službě je povinen znát všechny písemné příkazy vztahující se k výkonu jeho služby.

7. Při živelných pohromách, sněhových kalamitách, v případech ohrožení, vyhlášení havarijního stavu a při vyhlášení pracovní povinnosti MHMP je pracovník provozu povinen nastoupit do služby i když mu přísluší volno.
8. Ze závažných důvodů musí na příkaz nadřízeného pracovníka setrvat pracovníci výkonné dopravní služby ve službě i mimo stanovený rozpis služby. Nadřízený pracovník je povinen zajistit co nejdříve jejich vystřídání v souladu s obecně závazným právním předpisem⁴).

§ 6

Vzájemný styk pracovníků a styk s veřejností

1. Pracovníci ve službě a pracovníci ve stejnokroji mimo službu se musí chovat slušně, ohleduplně a ukázněně.
2. Ve styku s cestujícími musí každý pracovník vystupovat rozhodně a nestranně, musí zachovávat slušnost a zdvořilost i v případě, že se k němu cestující chová urážlivě.
3. Pověřená osoba je oprávněna vyloučit z přepravy cestujícího, který se na výzvu pověřené osoby neprokáže platným jízdním dokladem a nesplní povinnost zaplatit jízdné, vyloučit z přepravy cestujícího, pokud přes upozornění nedodrží SPP, pokyny a příkazy pověřené osoby nebo znečišťuje vozidlo. Vyloučením z přepravy nesmí být ohrožena bezpečnost a zdraví cestujícího.
4. Případy, při kterých došlo:
 - a/ k zásahu PČR nebo MěP,
 - b/ k poškození majetku DP,
 - c/ k zásahu neoprávněné osoby do provozního zařízení,
 - d/ k poškození majetku cestujícícha případy, které by mohly vyvolat stížnost nebo nárok cestujících nebo jiných osob na náhradu škody, musí pracovník oznámit příslušnému nadřízenému služebním hlášením do skončení služby, nejpozději však do 24 hodin po jejím ukončení.
5. Ve služebních místnostech mohou pobývat jen pracovníci, kteří zde vykonávají službu, dozor nebo kontrolní činnost. Ostatní pracovníci mohou do služebních místností vstupovat pouze na dobu nezbytně nutnou k vyřízení pracovních záležitostí.

§ 7

Nalezené věci

1. Nakládání s nalezenými věcmi se řídí ustanoveními obecně závazného právního předpisu⁶). Neoprávněné užívání nebo zatajení cizí věci je trestné.
2. Nalezne-li řidič v autobuse věc, kterou lze považovat za ztracenou nebo zapomenutou, odevzdá ji s vyplněným nálezním lístkem sám nebo prostřednictvím střídajícího řidiče ihned po příjezdu do provozovny ve výpravně. Jedná-li se o nález průkazu totožnosti (občanský a řidičský průkaz, cestovní pas, zbrojní průkaz) odevzdá je na policii výpravna centrálně. Jedná-li se o časovou jízdenku, předá ji výpravna do oddělení distribuce jízdních dokladů DP.

3. Předá-li jiný pracovník nebo cestující řidiči věc ve smyslu odst. 2, je řidič povinen ji přijmout a nakládat s ní v souladu s odst. 2. Do nálezního lístku vyznačí i jméno, adresu a rodné číslo (číslo průkazu totožnosti) nálezce, pokud jsou tyto údaje dostupné.
4. Při nálezu cenné věci nebo peněz řidič uvede do nálezního lístku i jména a rodná čísla svědků, pokud jsou k dispozici. Cenné věci nebo peníze nesmí řidič vydat v autobuse, ale musí je i s nálezním lístkem odevzdat ve výpravně, odkud si je může majitel vyzvednout.
5. Nalezenou věc, o kterou se přihlásí osoba ještě v autobuse a na kterou prokáže oprávněný nárok, vydá řidič, nejde-li o věc dle ustanovení odst. 4, oprávněné osobě po zaznamenání jejího jména a rodného čísla (číslo průkazu totožnosti) do nálezního lístku. Datum a hodinu odevzdání věci potvrdí osoba věc přejímající v nálezním lístku svým podpisem.
6. Potraviny malé hodnoty, které nejsou v originálním balení a podléhající rychlé zkáze, se neukládají a neevidují.

ČÁST TŘETÍ

VYPRÁVOVÁNÍ AUTOBUSŮ

§ 8

Základní ustanovení pro vypravování autobusů

1. Autobusy určené k pravidelné přepravě cestujících musí být vypraveny podle jízdního řádu a rozpisu služeb.
2. Za včasnou provozní připravenost autobusu uvedeného v rozpisu služeb odpovídá garážmistr. Za obsazení autobusu řidičem schopným služby ve smyslu služebních předpisů a za včasné vypravení autobusu z provozovny odpovídá výpravčí.
Všechny záznamy a opravy v rozpisu služeb musí být provedeny v souladu s provozní normou.

3. Vypravování ostatních autobusů provádí výpravčí operativně podle přepravních potřeb nebo potřeb DP, a.s. .
4. Výpravčímu, kterému jsou služebně podřízeni řidiči, provádí namátkové kontroly, zda řidiči nejsou pod vlivem alkoholu, léků, které snižují smyslovou způsobilost, omamných prostředků, psychotropních látek nebo jiné návykové látky. Pokud to mimořádná provozní situace vyžaduje, je výpravčí oprávněn určit služebně podřízenému řidiči službu odlišně od předem stanoveného rozpisu služeb.
5. Podrobnosti o vypravování autobusů a činnosti provozoven JPA A JSVA stanoví pokyny vedoucích jednotek.

§ 9

Provozní rozdělení autobusů

1. Rozdělení autobusů podle provozního užití:
 - a) k přepravě cestujících:
 - aa) k pravidelné přepravě cestujících,
 - ab) k přepravě cestujících podle okamžité potřeby,
 - ac) k nepravidelné, určené k přepravě skupin cestujících na základě požadavku objednatele přepravy,
 - b) služební:
 - ba) k přepravě pracovníků DP, a.s. ,
 - bb) k seznámení pracovníků s novými či změněnými linkami nebo novými či rekonstruovanými úseky,
 - c) pracovní, určené pro technologickou potřebu DP, a.s.,
 - d) zkušební, určené k ověření funkce jednotlivých částí nebo vybavení autobusu po technických prohlídkách a opravách,
 - e) cvičné, určené k výcviku a přezkušování řidičů,
 - f) manipulační, určené k vyjíždění a zatahování autobusů do provozovny (na odstavnou plochu) a pro obnovení plynulosti a pravidelnosti provozu.
2. Rozdělení autobusů určených k pravidelné přepravě cestujících:
 - a) autobusy vypravované na linky podle platného jízdního řádu,
 - b) autobusy náhradní autobusové dopravy vypravované na linky při plánovaných dopravních výlukách.
3. Rozdělení autobusů určených k pravidelné přepravě cestujících podle okamžité potřeby:
 - a) autobusy operativně vypravované z garáží k uspokojení mimořádných přepravních nároků,
 - b) autobusy, zajišťující na příkaz dispečinku (dispečera) přepravu při nepředvídaných dopravních výlukách.

§ 10

Označování autobusů

1. Všechny autobusy mimo uzavřené objekty DP, a.s. , musí být označeny podle účelu jejich použití.
2. Informační panely určené k označování autobusů vpředu, na straně nástupu a vzadu musí být umístěny na určeném místě podle příslušné vnitřní normy DP, a.s. .
3. Informační panely pro označování autobusů umístěné vpředu a na straně nástupu musí mít hlavní údaj (číslo linky, označení účelu jízdy apod.) čitelný i za snížené viditelnosti.
4. Přejíždění ustanovení:

Tento odstavec platí do doby, než dojde k vybavení všech autobusů elektronickými informačními panely.

Autobus určený k pravidelné přepravě cestujících vybavený plastickými informačními panely musí být označen:

a) vpředu čitelnými zvenku:

číslem nebo jiným označením linky, názvem cílové zastávky a oboustranně umístěnými pořadovými čísly,

b) na straně nástupu čitelnými zvenku a zevnitř:

číslem linky, názvy výchozí a cílové zastávky a názvy důležitých nácestných zastávek. Kloubový autobus musí mít tento informační panel v předním i zadním dílu karoserie.

c) vzadu čitelnými zvenku:

číslem linky.

Takto jsou označeny autobusy při pravidelném vyjíždění na linku z provozovny (odstavné plochy) nebo písmenem "X" např. při výjezdu na náhradní přepravu. Při přejíždění na jinou linku podle vozového jízdního řádu musí být změna informačních panelů provedena v zastávce, ze které přejíždí.

Při pravidelném i mimořádném zatahování autobusu z linky do provozovny (na odstavnou plochu) musí být autobus označen informačním panelem „Manipulační jízda“.

5. Autobus určený k pravidelné přepravě cestujících vybavený elektronickými informačními panely musí být označen:

a) vpředu:

číslem nebo jiným označením linky, názvem cílové zastávky a oboustranně umístěnými pořadovými čísly,

b) na straně nástupu:

číslem linky a názvem cílové zastávky. Kloubový autobus musí mít tento informační panel v předním i zadním dílu karoserie,

c) vzadu:

číslem linky,

Při pravidelném vyjíždění autobusu na linku z provozovny (odstavné plochy) a přejíždění na jinou linku podle vozového jízdního řádu musí být označen informačním panelem „Manipulační jízda“.

Při pravidelném i mimořádném zatahování autobusu z linky do garáže (na odstavnou plochu) musí být autobus označen informačním panelem „Manipulační jízda“.

6. Služební autobus musí být označen vpředu a na straně nástupu informačním panelem "Služební jízda".
7. Autobusy určené pro nepravidelnou přepravu osob (zájezdy) se označují podle dohody mezi DP, a.s. a objednavatelem.
8. Podrobnosti o používání informačních panelů stanoví vnitřní norma DP, a.s. .
9. Za včasné a správné označení autobusu dopravní orientací odpovídá řidič.

§ 11

Provozní doklady

1. Provozním dokladem autobusu, v závislosti na jeho provozním užití, je :
 - a) záznam o provozu autobusu v MAD - typ 100,
 - b) záznam o provozu autobusu v nepravidelné dopravě - typ 110 a jízdní výkaz pro nepravidelnou dopravu osob,
 - c) záznam o provozu autobusu v dopravě pro vlastní potřebu - typ 120.
2. Do záznamu o provozu autobusu mohou provádět záznamy oprávněné osoby orgánů státní správy, Dopravního dozoru, Přepravní kontroly, dispečerů a pracovníci pověřeni Výkonem Dopravní kontroly. Řidič je povinen na požádání těmito pracovníky záznam o provozu autobusu předložit.

ČÁST ČTVRTÁ

VÝKONNÁ DOPRAVNÍ SLUŽBA

§ 12

Jednotný čas

1. Provoz autobusů se řídí jednotným časem s časovým rozdělením od 0 do 24 hodin. Jednotný čas je čas platný na území ČR.
2. Pro časové označení každé činnosti ve výkonné dopravní službě začínající o půlnoci se použije údaj 00:00 hodin, u činnosti končící o půlnoci údaj 24:00 hodin.
3. Služební místnosti musí být vybaveny hodinami s jednotným časem, čitelným i za snížené viditelnosti. Dojde-li k poruše služebních hodin, sděluje jednotný čas dispečink.
4. Dispečerů a další pracovníci určení provozním předpisem musí mít při výkonu služby u sebe správně jdoucí hodinky, které si při nástupu služby seřídí podle služebních hodin, jednotného času vyhlášeného dispečinkem nebo podle časového údaje na telefonním čísle "Přesný čas". Řidiči se řídí časovým údajem vyhlášeným dispečinkem.
5. Dispečerů jsou povinni v průběhu služby kontrolovat jednotný čas na terminálu palubního počítače a na zobrazovači času OIS v autobusech. Na požádání jsou povinni jednotný čas řidičům sdělit.

§ 13

Jízdní řády

1. MAD se převážně organizuje podle jízdních řádů.
2. Všichni pracovníci zajišťující provoz MAD jsou povinni přesným, včasným a odpovědným plněním svých povinností dbát na dodržování jízdních řádů.
Pro řidiče, dispečery a další kontrolní pracovníky jsou závazné i zadní strany vozových jízdních řádů, zejména se týká stanovení výjezdových, zatahovacích, přejezdových tras a dále informací a pokynů pro řidiče, týkající se krátkodobých změn tras linek, rozsahu a sledu jejich zastávek.
3. Neobsazeno.
4. Při výkonu služby se řidič řídí jízdním řádem v palubním počítači a je povinen řídit se dalšími údaji z přední strany vozového jízdního řádu (první a poslední spoj, čekání na návazné spoje, dohodnuté spoje, školní spoje, manipulační přejezdy, přestávky a další důležité informace). Zjistí-li rozdíl mezi údaji jízdního řádu v palubním počítači a ve vozovém jízdním řádu, je povinen řídit se dále údaji uvedenými ve vozovém jízdním řádu. Zjištěný nesoulad mezi údaji jízdního řádu palubního počítače a vozového jízdního řádu ohlásí dispečerovi, není-li na místě, RDST na dispečink. O vzniklém nesouladu provede zápis do záznamu o provozu autobusu v části „IV. Poznámky“ a do zakázkového listu autobusu.

§ 14

Odbor Řízení provozu

1. Dispečink zajišťuje operativní řízení provozu v celé síti MAD. Při výkonu této činnosti je nadřízen:
 - a) výpravčím a garážmistrům,
 - b) řidičům.
2. Dispečink musí zejména:
 - a) sledovat a operativně usměrňovat jízdy autobusů a činnost řidičů k zabezpečení dopravy v souladu s jízdním řádem i mimořádnými přepravními potřebami,
 - b) vytvářet podmínky pro bezpečnost autobusové dopravy i cestujících,
 - c) urychleně likvidovat následky mimořádných událostí,
 - d) včas a správně informovat pracovníky i cestující o mimořádnostech v provozu a způsobu jejich řešení.
3. Organizaci dispečinku a povinnosti jeho pracovníků upravují služební předpisy zejména Organizační řád DP-A, Dispečerský řád městské hromadné dopravy D 3/1-2-3. Směrnice pro činnost dopravního dispečinku autobusů Ds 1/3 a Provozní řád dispečerského stanoviště.

§ 15

Zajišťování plynulosti a pravidelnosti dopravy

1. Řidiči jsou povinni vykonávat službu v souladu s jízdním řádem, ve kterém jsou uvedeny časy odjezdů ze zastávek a časy příjezdů do zastávky cílové a další potřebné údaje. U vozového jízdního řádu jsou údaje omezeny pouze na kontrolní body trasy linky. Toto ustanovení neplatí v případě, je-li provoz linky řízen dispečersky.
2. Kontrolní body jsou rozloženy po trase linky tak, aby byly pro řidiče dostatečným vodítkem pro dodržování jízdního řádu, pro bezpečný a rovnoměrný způsob jízdy.
3. Nácestná zastávka, kde se autobus napojuje na trasu linky nebo z ní zatahuje, je pro tento případ vždy kontrolním bodem a vztahují se na ni všechna ustanovení o kontrolním bodě.
4. Přesný provoz na lince je tehdy, jestliže autobusy jezdí podle jízdního řádu. Minusová odchylka od jízdního řádu (nadjetí) se nepřipouští. Přitom, pokud to provozní situace umožňuje, se při:
 - a) odjezdu z výchozí (nástupní) zastávky nepřipouští žádná odchylka od jízdního řádu,
 - b) odjezdu z nácestné zastávky (kontrolního bodu) a příjezdu do cílové (výstupní) zastávky, připouští pro hodnocení přesné dopravy maximální odchylka od jízdního řádu +2 minuty (zpoždění).
5. Pravidelný je provoz na lince tehdy, když autobusy na jednotlivých zastávkách dodržují následný interval v hodnotách rozepsaných zastávkovým jízdním řádem, případně odlišný, ale v uceleném období pravidelný, a to s odchylkou nejvýše ± 1 minuta.
6. Podrobnosti hodnocení provozu jsou uvedeny v předpisu D 3/1-2-3 Dispečerský řád MHD.
7. Řidič je povinen zapsat do Záznamu o provozu autobusu každou odchylku oproti plánovanému času odjezdu z výchozí zastávky nebo příjezdu do cílové zastávky, provozovny nebo odstavné plochy, oproti času uvedeném ve vozovém jízdním řádu.

Řidič je povinen neprodleně ohlásit dispečerovi, není-li na místě, RDST na dispečink:

 - a) vynechání, nebo předpoklad vynechání celého nebo části spoje určeného jízdním řádem,
 - b) zpoždění větší jak 5 minut. To neplatí v případě, že v důsledku zpoždění spojů dojde na lince k dispečerskému řízení linky. Řidiči budou informováni o zahájení a ukončení dispečerského řízení linky dispečinkem prostřednictvím RDST.
8. Je zakázáno vyrovnávat zpoždění autobusu porušováním zásad bezpečnosti provozu (např. překračováním nejvyšší dovolené rychlosti).
9. I při opožděném výjezdu autobusu z provozovny nebo z odstavné plochy je řidič povinen dodržet předepsanou vyjížděcí trasu, pokud nebylo příkazem výpravčího, garážmistra nebo dispečera stanoveno jinak. Toto ustanovení platí i pro zatahování autobusu.
10. Při posuzování dodržování přesného odjezdu nebo příjezdu se naměřené hodnoty vždy zaokrouhlují dolů na celé minuty.

§ 16

Služební příkazy

1. Služební příkazy jsou oprávněni vydávat funkčně nadřízení pracovníci pracovníkům podřízeným v rámci působnosti vymezené Organizačním řádem DP-A a provozními normami a dále pracovníci vykonávající kontrolní činnost v rozsahu jejich oprávnění.
2. Služební příkazy se vydávají:
 - a) ústně (přímo nebo pomocí sdělovacích zařízení),
 - b) písemně (příkazy, vyhlášky, oběžníky).Služební příkaz musí být stručný a srozumitelný, nesmí ohrožovat bezpečnost dopravy a nesmí být spojován se sděleními, která se přímo netýkají služebního příkazu; vždy musí být zřejmé, kdo služební příkaz vydal.
3. Za věcný obsah služebního příkazu odpovídá ten, kdo jej vydal, za provedení ten, komu byl služební příkaz určen. Služební příkaz může být dán pouze pracovníkovi, který je schopen jej splnit. Pokud služební příkaz neohrožuje bezpečnost osob nebo provozu musí být pracovníkem, kterému byl vydán, splněn; v opačném případě jej pracovník splnit nesmí. Nesplnění služebního příkazu musí neprodleně ohlásit přímému nadřízenému.
4. Kdo přijímá ústní služební příkaz, musí jej opakovat, aby bylo zřejmé, že byl správně pochopen a vzat na vědomí. Není-li služební příkaz pracovníkovi srozumitelný, musí požádat o vysvětlení přímého nadřízeného nebo toho, kdo služební příkaz vydal.

§ 17

Služební hlášení

1. Povinnost podat služební hlášení má každý pracovník pokud mu to provozní normy ukládají nebo došlo-li k porušení provozních norem nebo služebních příkazů popřípadě je-li to účelné k zajištění bezpečnosti a plynulosti provozu.
2. Služební hlášení podává pracovník tak, aby z prodlení nemohlo dojít k ohrožení bezpečnosti osob, dopravy nebo majetku; nejpozději do 24 hodin od zjištění.
3. Služební hlášení musí obsahovat stručný a výstižný popis případu.
4. Pracovník, který podal služební hlášení, má právo být vyrozuměn o tom, jak toto bylo vyřízeno, pokud o to požádá. Pracovník, který služební hlášení vyřizuje musí podle jejich oprávněnosti učinit potřebná opatření k nápravě zjištěných nedostatků; zvýšenou pozornost musí věnovat služebním hlášením z výkonu kontrolní činnosti.
5. Podrobnosti o služebních hlášeních stanovuje Předpis o služebních hlášeních O 7/1-2-3.

§ 18

Sdělovací zařízení

1. Pracoviště, z nichž se řídí a zajišťuje provoz MAD, musí být vybavena sdělovacím zařízením umožňujícím rychlé, spolehlivé a zřetelné dorozumění mezi pracovníky.
2. Obsluhovat a používat sdělovací zařízení mohou pouze oprávnění pracovníci a pouze ke služebním účelům. Při použití sdělovacího zařízení musí pracovník dodržovat hovorovou kázeň.

3. Pokud je to z důvodu zajištění bezpečnosti provozu nutné, mohou RDST v autobusech použít, kromě řidičů, i ostatní oprávnění pracovníci provozu (musí prokázat oprávnění k používání RDST).

§ 19

Dopravní výluky

1. Dopravní výluka je soubor opatření, které je nutno provést k zachování provozu na autobusové lince, nelze-li její původní trasu nebo zastávky zcela nebo zčásti využít.
2. Dopravní výluky jsou:
 - a) plánované,
 - b) neplánované.
3. Neobsazeno.
4. Pracovníci provozu musí být o dopravní výluce a opatřeních z ní vyplývajících informováni a to:
 - a) u plánovaných výluk v dostatečném předstihu před zahájením nebo ukončením výluky, ve výjimečných případech lze připustit mezní lhůtu 1 den před zahájením nebo ukončením změny,
 - b) u neplánovaných výluk nejpozději před nástupem služby a u pracovníků ve službě při nařízení změny trasy linky.Informace o plánovaných výlukách musí být písemná, o výlukách neplánovaných může být i ústní.
5. O dopravních a tarifních opatřeních musí být cestující:
 - a) u plánovaných výluk informován sdělením umístěným na dotčených zastávkách,
 - b) u neplánovaných výluk ústním sdělením a podle očekávané doby trvání výluky následným písemným sdělením umístěným na dotčených zastávkách. Písemné sdělení musí dispečink vydat, je-li předpokládaná doba výluky delší než 12 hodin.

§ 20

Dopravní a přepravní kontrola.

1. Kontrolu dodržování obecně závazných právních předpisů, provozních norem a služebních příkazů, závazných pro silniční dopravu pro vlastní nebo cizí potřebu, zejména provozování MAD a zvláštní linkové dopravy provádějí v rozsahu svého oprávnění pracovníci pověřeni výkonem:
 - a) státního dozoru,
 - b) dopravního dozoru,
 - c) dopravní kontroly,
 - d) přepravní kontroly.

2. Osoby pověřené výkonem státního dozoru se při výkonu dozoru musí prokázat "Dokladem o pověření", který musí obsahovat jméno pověřené osoby, rozsah oprávnění a potvrzení orgánu, který pověření vydal.
3. DP,a.s. je povinen osobám vykonávajícím státní dozor poskytnout veškeré informace a doklady umožňující výkon činnosti v rozsahu daném jejich oprávněním. Řidiči jsou povinni na vyžádání předložit osobám vykonávajícím státní dozor požadované provozní doklady.
4. Pověření pracovníci ROPID jsou oprávněni kontrolovat dodržování podmínek stanovených pro přepravu na linkách PID a o zjištěných skutečnostech provádět zápisy do Záznamu o provozu autobusu. Při výkonu kontrolní činnosti se prokazují kontrolním průkazem.
5. Pracovníci Dopravního dozoru dozorují chování a jednání pracovníků provozu DP,a.s. z hlediska dodržování provozních norem souvisejících s výkonem dopravní služby, kontrolují techniku jízdy, technické vybavení vozidel, jsou oprávněni dozorovat výkon funkce pověřených pracovníků, pracovníků Dopravní kontroly a vydávat jim služební příkazy. Uposlechnutí služebního příkazu je pro pracovníka, kterému byl příkaz určen, závazné. Při výkonu dopravního dozoru se prokazují odznakem dopravního dozoru (na vyžádání kontrolovaného pracovníka i průkazem pracovníka Dopravního dozoru).
6. Podrobnosti o činnosti Dopravního dozoru jakož i práva a povinnosti pracovníků dopravního dozoru stanoví předpis D 5 Předpis pro činnost Dopravního dozoru.
7. Provozní kontrolu vykonávají pracovníci JPA pověřeni výkonem Dopravní kontroly. Při Výkonu služby se prokazují průkazem Dopravní kontroly. Rozsah oprávnění jednotlivých pracovníků pověřených výkonem dopravní kontroly je stanoven v průkaze Dopravní kontroly.
8. Pracovníci pověřeni výkonem Dopravní kontroly se zaměřují zejména na:
 - a) výkon služby pracovníků, jejich vybavení předepsanými náležitostmi, požití alkoholu, stav stejnokroje a chování ve styku s veřejností,
 - b) techniku jízdy řidičů autobusů,
 - c) stav autobusů a pohotovostních vozidel,
 - d) pravidelnost a plynulost provozu MAD, frekvenci cestujících a stav zastávek.
9. Podrobnosti o činnosti dopravní kontroly i o právech a povinnostech pracovníků dopravní kontroly stanoví vnitřní norma DP, a.s. .
10. Pracovníci Dopravního dozoru a pracovníci pověřeni výkonem Dopravní kontroly mohou v rozsahu oprávnění:
 - a) vydávat služební příkazy pracovníkům,
 - b) vyžadovat při kontrole od pracovníků spolupráci a používat služební sdělovací zařízení (před použitím RDST, musí prokázat oprávnění k používání RDST),
 - c) pobývat ve služebních prostorách a na pracovištích pracovníků provozu po dobu nezbytně nutnou k výkonu dopravního dozoru nebo dopravní kontroly,
 - d) ověřit, zda pracovník požil před službou nebo během služby alkohol,
 - e) odvolávat pracovníky provozu z výkonu služby,
 - f) převzít výkon služby odvolaného pracovníka,

- g) zastavovat autobusy mimo zastávku a zastavovat dispečerská a pohotovostní vozidla a nastupovat a vystupovat mimo zastávku,
 - h) nahlížet do služebních jízdních řádů,
 - i) projednávat zjištěná porušení provozních norem s pracovníky a výsledky předkládat nadřízeným dotčených pracovníků.
11. Odvolání pracovníka z výkonu služby musí být provedeno tak, aby nedošlo k ohrožení bezpečnosti osob a provozu. Odvolání pracovníci jsou povinni bezodkladně uposlechnout příkazu pracovníka Dopravního dozoru nebo pracovníka pověřeného výkonem dopravní kontroly.
12. Pracovníci kontrolovaných pracovišť jsou povinni umožnit pracovníkům kontrolních orgánů provedení kontroly, předložit na vyzvání požadované doklady a pokud to neohrožuje bezpečnost provozu být při provádění kontroly nápomocni.
13. Pracovníci přepravní kontroly jsou oprávněni kontrolovat dodržování ustanovení příslušného obecně závazného právního předpisu⁵⁾ a místní úpravy dopravce⁸⁾. Při výkonu kontroly se pracovník prokazuje cestujícím kontrolním odznakem. Na vyžádání musí pracovník umožnit kontrolovanému cestujícímu zjištění čísla kontrolního odznaku nebo prokázat své oprávnění předložením kontrolního průkazu.

ČÁST PÁTÁ

DOPRAVA A PŘEPRAVA

§ 21

Přeprava osob

1. Cestující mohou být přepravováni pouze v autobusech k tomu určených, které jsou v řádném technickém stavu⁷⁾, splňují požadavky na hygienu provozu a svým vybavením odpovídají požadavkům služebních předpisů.
- 2 V autobusech zajišťujících MAD nesmí být cestující přepravováni:
- a) v úsecích mezi výstupní a nástupní zastávkou v konečných (cílových) zastávkách, pokud zde autobus na lince obrací,
 - b) v úsecích mezi odstavným místem autobusu a nástupní zastávkou při vyjíždění a zatahování autobusu a při přejíždění autobusu na jinou linku v úsecích, které nejsou součástí této linky, pokud přeprava cestujících není povolena jízdním řádem.
- V autobusech a v úsecích uvedených pod písm. a) a b) mohou být přepravováni pracovníci, kteří se mohou prokázat služebním průkazem, osoby pověřené výkonem státního dozoru a cestující, kteří se mohou prokázat písemným povolením vydaným DP nebo DP-A.
3. Autobusy MAD s přednostním určením pro přepravu vymezené skupiny cestujících mohou být využity i pro přepravu ostatních cestujících. Přednostní charakter musí být vyznačen v zastávkovém jízdním řádu.
4. V autobusech MAD na území hl. m. Prahy (tarifní pásmo P) a na příměstských linkách (tarifní pásmo 0 až 5) se nástup i výstup cestujících řídí příslušným ustanovením SPP.

V autobusech MAD na území hl. m. Prahy (tarifní pásmo P) je řidič povinen vydat na požádání cestujícímu jízdenku pro jednotlivou jízdu podle platného Tarifu PID.

Při tarifním odbavování cestujících řidičem v zastávkách na příměstských linkách (tarifní pásma 0 až 5) je řidič povinen kontrolovat jízdní doklady předkládané cestujícími; na požádání je povinen vydat jízdenku pro jednotlivou jízdu podle platného Tarifu PID.

5. Vyžadují-li to přepravní podmínky může řidič nebo jiný oprávněný pracovník DP,a.s. prohlásit autobus za obsazený. Cestující v tomto případě nesmějí nastupovat.
6. Nemůže-li autobus pokračovat v jízdě nebo nemůže-li dodržet pravidelnou trasu, musí řidič tuto skutečnost neprodleně ohlásit dispečerovi, není-li na místě, RDST na dispečink a řídit se vydanými příkazy. Dispečer nebo v jeho nepřítomnosti řidič autobusu, který jízdu přerušil, musí zajistit přepravu cestujících dalším spojem téže nebo jiné souběžné linky a o náhradní přepravě řádně informovat cestující i dispečink.
- Při zastavení autobusu z důvodu technické poruchy je nutno provést přestup cestujících tak, aby nedošlo k ohrožení bezpečnosti a plynulosti silničního provozu a bezpečnosti cestujících. Po dobu přestupu cestujících se řidiči nesmějí od autobusů vzdálit.
7. Podrobnosti o právech a povinnostech cestujících při přepravě MHD stanoví obecně závazný právní předpis¹⁶⁾ a SPP.
8. V autobusech služebních mohou být přepravováni pracovníci DP,a.s., kteří se prokáží služebním průkazem nebo cestující, kteří se mohou prokázat písemným povolením DP,a.s. .
9. V autobusech cvičných mohou být přepravovány jen osoby přímo zúčastněné na výcviku a zkoušce nebo osoba, která vykonává dohled.

§ 21a

Přeprava osob na vozíku pro invalidy

1. U vozidel vybavených nájezdovou rampou lze použít tuto rampu pouze v zastávkách se zvýšenou hranou nástupního (výstupního) prostoru, u vozidel vybavených tlačítkem pro žádost o použití nájezdové rampy použije cestující na vozíku pro invalidy nebo jeho doprovod toto tlačítko před nástupem nebo výstupem..
2. Je-li prostor určený k přepravě vozíků pro invalidy obsazen, řidič vyzve cestující k jeho uvolnění.
3. Nemůže-li řidič zabezpečit bezpečný výstup v zastávce, kde hodlala osoba na vozíku pro invalidy vystoupit upozorní cestujícího na vozíku pro invalidy na tuto skutečnost a umožní mu výstup na nejbližším vhodném místě.
4. Obsluhu nájezdové rampy provádí řidič na znamení osoby na vozíku pro invalidy, podle následujících zásad:
 - a) zajistí vozidlo způsobem předepsaným obecně závazným právním předpisem⁹⁾ a návodem k obsluze daného typu autobusu,
 - b) při manipulaci s nájezdovou rampou se řídí návodem k obsluze,
 - c) kontroluje nájezd vozíku pro invalidy do autobusu (výjezd z autobusu), v případě potřeby poskytne osobě na vozíku pro invalidy nezbytnou pomoc,

5. Je zakázáno přenechávat obsluhu najížděcí rampy nepovolaným osobám.
6. Před odjezdem ze zastávky, je řidič povinen ve zpětném zrcátku zkontrolovat, zda najížděcí rampa není v pohotovostní poloze, aby nedošlo ke zranění osob nebo poškození autobusu.

§ 22

Zastavování autobusů

1. Řidič je povinen zastavit v určených zastávkách.
2. Řidič je povinen zastavit autobus:
 - a) ve všech případech určených obecně závazným právním předpisem⁹⁾,
 - b) v případech, kdy to vyžaduje okamžitá dopravní situace,
 - c) při ohrožení bezpečnosti cestujících,
 - d) při ohrožení majetku, je-li to s přihlédnutím k možným následkům vhodné,
 - e) na návěst nařizující zastavení,
 - f) jestliže cestující nebo jiný účastník silničního provozu oznamuje svým jednáním nebo chováním (varovné pohyby, výkřiky) řidiči vznik nebezpečné situace,
 - g) na příkaz pracovníka oprávněného provádět dopravní dozor nebo kontrolní činnost, s výjimkou pracovníka přepravní kontroly nebo výpravčího.
3. Řidič nesmí zastavovat nebo snižovat rychlost jízdy k umožnění nástupu nebo výstupu cestujících nebo pracovníků mimo zastávky. Je však povinen umožnit mimo zastávku nástup a výstup pracovníků uvedených v odst. 1 písm. g) pokud na jejich příkaz zastavil. Tito pracovníci musí dbát o vlastní bezpečnost.
4. V zastávkách stálých a občasných musí řidič zastavit na lince, pro kterou je zastávka určena vždy, kdy je to stanoveno. V zastávkách na znamení zastaví řidič, je-li zastávka pro linku určena, pokud:
 - a) je v prostoru zastávky osoba dávající znamení k zastavení zvednutím paže, zastavovacím terčem, slepeckou holí nebo jiným předmětem a pohybem ruky, ze kterého lze usuzovat na žádost o zastavení,
 - b) je-li v prostoru zastávky osoba, která zjevně nemůže dávat znamení k zastavení nebo osoba nevidomá, se slepeckou holí, i když nedává znamení k zastavení,
 - c) cestující v autobuse dal stisknutím tlačítka "Znamení k řidiči" návěst "Zastavte".
 - d) v prostoru zastávky odbavuje jiný autobus cestující, řidič autobusu zastaví jako druhý
 - e) v autobuse není funkční hlásič názvů zastávekŘidič musí přijíždět k zastávce „na znamení!“ takovou rychlostí, aby v případě potřeby zastavil plynule provozním brzděním.
5. V zastávce musí řidič zastavit tak, aby autobus byl všemi dveřmi v prostoru nástupiště a co nejblíže k nástupní hraně nástupiště. Pokud v zastávce nestojí jiné vozidlo, musí řidič zastavit čelem autobusu u označníku zastávky.

6. V každé zastávce, kromě zastávek výstupních, mohou být současně odbavovány nejvýše dva autobusy. Ve sdružených zastávkách autobusů a tramvají může být současně odbavován nejvýše jeden autobus a jeden tramvajový vlak pokud není služebním předpisem nebo služebním příkazem stanoveno jinak.
7. Řidič zastavující v zastávce jako druhý, případně další, musí zastavit autobus nejméně 1 m za stojícím autobusem nebo tramvajovým vlakem tak, aby i konec autobusu byl v prostoru zastávky.
8. Řidič druhého autobusu je povinen zastavit znovu u označníku zastávky a umožnit nástup v případě, že v prostoru zastávky je osoba na vozíku pro invalidy nebo osoba se slepeckou holí.
9. Řidič smí otevřít dveře až po zastavení autobusu. Neuvedení autobusu v zastávce do klidu je považováno za její projetí.
10. Po zastavení v zastávce musí řidič umožnit cestujícím bezpečný výstup a nástup.
11. Před zastavením autobusu v zastávce je řidič povinen vyhlásit název zastávky prostřednictvím digitálního informátoru.
12. Po zastavení v zastávce nebo v místě mimořádného přestupu cestujících smí řidič uvést autobus do pohybu teprve tehdy, když:
 - a) se pohledem přesvědčí, že nikdo nevystupuje ani nenastupuje,
 - b) po ukončení nástupu a výstupu cestujících dá návěst Nevystupujte - Nenastupujte,
 - c) po uzavření všech dveří autobusu,
 - d) se pohledem do zpětných zrcátek a na sdělovače (optické kontrolní světelné zařízení) zavření dveří přesvědčí, že všechny dveře jsou zavřeny,
 - e) dal znamení o změně směru jízdy a přesvědčil se, že neohrozí jiné účastníky provozu na pozemních komunikacích.
13. V odstavném prostoru zastávek musí stát autobus s vypnutým motorem, pokud není provozní normou nebo služebním příkazem stanoveno jinak; ve vozidle nesmí být osoby, které zde nekonají službu ani dozor nebo kontrolu. V zastávkách, kde není odstavný prostor, musí stát autobus ve výstupní zastávce. Při jízdě mezi výstupní a nástupní zastávkou musí být všechny dveře autobusu uzavřeny. Řidič musí přistavit autobus do nástupní zastávky tak, aby cestující mohli včas a bezpečně nastoupit před určeným odjezdem ze zastávky.
14. Při nepříznivých povětrnostních podmínkách
 - a) dovolují-li to provozní hlediska, stavební a provozní uspořádání nástupní zastávky,
 - b) nebude-li ohrožena plynulost dopravy na zastávce,
 - c) nebude-li omezena bezpečnostní přestávka řidiče ani přestávka na jídlo a oddech a čas potřebný ke kontrole stavu autobusu a použití sociálního zařízení,přistaví řidič autobus do nástupní zastávky dříve než určuje jízdní řád a umožní nástup cestujícím.
15. V zastávkách určených jízdním řádem k přestupu cestujících, musí řidič umožnit cestujícím přestup i v případech, kdy čekáním na návazný spoj dojde ke zdržení odjezdu oproti jízdnímu řádu.

Pokud spoj některé linky nepřijede do zastávky určené k přestupu včas, vyrozumí o tom řidič již čekajícího vozidla dispečera, není-li na místě, RDST dispečink a dále se řídí vydanými příkazy.

16. Při přestupech určených jízdním řádem, musí v zastávkách zastavit současně všechna vozidla povrchové dopravy, mezi kterými jízdní řád vzájemný přestup určuje. Pokud některé vozidlo musí zastavit mimo prostor zastávky, jsou řidiči povinni zajistit bezpečný výstup a nástup cestujících. Při odjezdu ze zastávky musí třetí a další vozidlo znovu zastavit u označníku zastávky a umožnit dodatečný výstup a nástup.
17. Za umožnění přestupu odpovídá dispečer; není-li zastávka dispečerem obsazena, odpovídají za umožnění přestupu v rozsahu své pravomoci řidiči, mezi jejichž spoji je přestup předepsán.
18. Nemůže-li řidič zastavit v zastávce (např. zaparkovaná vozidla, neohlášené stavební práce), zastaví na nejbližším vhodném místě k odbavení cestujících tak, aby nedošlo k ohrožení bezpečnosti cestujících, bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích v souladu s obecně závazným právním předpisem⁹⁾ a umožní nástup a výstup cestujících v souladu s ustanovením § 41 odst. 7. Uvedenou událost neprodleně ohlásí dispečerovi, není-li na místě, RDST na dispečink a sepiše služební hlášení.

§ 23

Zastávky

1. Zastávka MAD je předepsaným způsobem označené a vybavené místo, určené k nástupu, výstupu nebo přestupu cestujících PID.
2. Zastávky se zřizují pro MAD a zvláštní linkovou dopravu, jako samostatné nebo společné, případně jako zastávky sdružené se zastávkou pro:
 - a) tramvajovou dopravu,
 - b) veřejnou linkovou dopravu (mimo linky MAD).
3. Podle charakteru zastavování autobusu se zastávky dělí na:
 - a) stálé, ve kterých zastavují všechny autobusy linek, pro které je zastávka určena,
 - b) na znamení, ve kterých zastavují na žádost cestujících autobusy linek, pro které je zastávka určena,
 - c) občasné, ve kterých zastavují autobusy linek, pro které je zastávka určena, v obdobích předem stanovených jízdním řádem,
 - d) kombinované, které jsou kombinací předchozích druhů zastávek.
4. Podle polohy na trase linky, příp. spoji a dopravního určení se zastávky dělí na:
 - a) nástupní, které jsou určeny jen pro nástup cestujících a zároveň tvoří výchozí zastávku linky, příp. spoje,
 - b) výstupní, které jsou určeny pro výstup cestujících a zároveň tvoří cílovou zastávku linky, příp. spoje,
 - c) nácestné, které jsou určeny pro nástup i výstup cestujících na lince, příp. spoji a nachází se mezi výchozí a cílovou zastávkou,

- d) manipulační, které jsou určeny pro odstavování autobusů na konečné zastávce. Tato zastávka je podle charakteru místa vyznačovaná rovněž označníkem, není to však podmínkou.
5. Umístění, stavební provedení a vybavení zastávek se řídí požadavky technické normy¹⁰⁾, licenci na provozování městských autobusových linek a obecně závazných právních předpisů¹¹⁾.
6. Každá zastávka musí být označena názvem zastávky, popřípadě dodatkovými tabulkami a směrovými šipkami, čísla linek a platnými jízdními řády linek, pro něž je zastávka určena. Výjimku tvoří zastávky výstupní (cílové), které nemusí být vybaveny čísly linek a jízdními řády. Zastávky manipulační, které jsou vybaveny označníkem, navíc nemusí být označeny ani názvem zastávky. V přiměřeně omezeném rozsahu jsou označovány zastávky provizorními přenosnými označníky.
7. Jízdní řády musí obsahovat údaje stanovené obecně závazným právním předpisem¹²⁾.
8. Začátek zastávkového prostoru musí být označen označníkem zastávky. Požadavky na provedení a umístění označníku stanoví technická norma¹⁰⁾. Značka "Zastávka" na označníku zastávky musí být oboustranná, mít vlastní osvětlení nebo musí být provedena z reflexních materiálů.
9. Zřízení, zrušení, přemístění, změna názvu a změna druhu zastávky musí být provozním pracovníkům oznámena v dostatečném předstihu písemným služebním příkazem. Neplánované krátkodobé přemístění zastávky, vyvolané mimořádnými událostmi oznamuje provozním pracovníkům dispečink ústně.
10. Dočasné i trvalé zřízení a zrušení linky, zřízení a zrušení zastávek, změny tras a zastávek jednotlivých linek, případně další změny v provozu, musí být v předstihu cestujícím oznámeny na dotčených zastávkách a to osazením aktuálních jízdních řádů, úpravou umístění a vybavení zastávkových sloupků, osazením informací pro cestující na dotčených zastávkách a případně dalšími informačními prvky. Plnění úkolů zastávkové služby DP-A bude na tomto úseku zabezpečováno pro jednotlivá dopravní opatření ve smyslu zvlášť vypracovaných a vyhlášených zásad.

§ 24

Otevírání a zavírání dveří

1. Za jízdy, kromě couvání a jízdy v uzavřeném prostoru garáží, odstavných ploch a dílen, musí být všechny dveře autobusu uzavřeny.
2. V úsecích mezi zastávkami může řidič otevřít dveře jen v případech vyplývajících z ustanovení § 21, 22 a 41.
3. Řidič dává návěst Nevystupujte - Nenastupujte
- a) po ukončeném výstupu a nástupu cestujících,
 - b) je-li autobus plně obsazen,
 - c) nebo prohlásí-li pověřená osoba autobus za obsazený.
4. Řidič smí uvést autobus do pohybu jsou-li splněny požadavky § 22 odst. 12.
5. Při poruše sdělovače otevření a zavření kterýchkoliv dveří, systému otevírání a zavírání kterýchkoliv dveří, zvukové a světelné návěsti Nevystupujte - Nenastupujte oznámí závadu dispečerovi, není-li na místě, RDST na dispečink a dále se řídí vydanými příkazy.

6. Ustanovení odstavců 2. a 5. se vztahují pouze na autobusy určené pro MAD.

§ 25

Elektronické označovače jízdenek

1. Každý autobus určený pro MAD musí být vybaven označovači.
2. Řidič je povinen před výjezdem autobusu na linku nebo při výměně autobusu zkontrolovat funkčnost označovačů a ověřit shodnost a správnost tištěných údajů pomocí kontrolních jízdenek. Tyto kontrolní jízdenky musí řidič uschovat po dobu služby.
3. Pokud dojde v průběhu provozu k chybnému tisku identifikačních údajů označovače, musí řidič v nejbližší zastávce prověřit funkci těch označovačů, u kterých byla závada zjištěna. Pokud se potvrdí závada na označovači, řidič:
 - a) opraví chybně označené jízdenky správnými údaji a doplní je číslem linky, pořadím autobusu a svým služebním číslem,
 - b) přelepí otvor vadného označovače nálepkou "Mimo provoz",
 - c) závadu zapíše do záznamu o provozu autobusu část "IV. Poznámky" s uvedením času zjištěné závady a pořadí vadného označovače; zjištěnou závadu zapíše s jejím popisem také do zakázkového listu autobusu,
 - d) při funkční způsobilosti méně než poloviny označovačů jízdenek oznámí závadu neprodleně dispečerovi, není-li na místě, RDST na dispečink a dále se řídí vydanými příkazy.

§ 26

Palubní počítač, zobrazovač času a tarifního pásma, digitální informátor, elektronické informační panely, zařízení pro výdej jízdenek

1. Je-li autobus vybaven čtecím zařízením pro identifikační kartu, je řidič povinen při každém převzetí nebo předání autobusu provést svoje přihlášení nebo odhlášení v systému palubního počítače.
2. Řidič je povinen před výjezdem z garáže zkontrolovat palubní počítač, zobrazovač času a tarifního pásma, digitální informátor, elektronické informační panely, zařízení pro výdej jízdenek (je-li jimi autobus vybaven). Zjištěné závady řidič neprodleně oznámí garážmistrovovi, který musí zjištěné závady odstranit nebo zabezpečí výměnu autobusu.
3. Zjistí-li řidič autobusu MAD v průběhu služby, že palubní počítač vykazuje odchylku od jednotného času větší než ± 1 minuta požádá dispečink o výměnu autobusu a dále se řídí vydanými příkazy.
4. Zjistí-li řidič závady v OIS, postupuje podle vnitřní normy DP,a.s. ,oznámí tuto skutečnost dispečerovi, není-li na místě, RDST na dispečink a dále se řídí vydanými příkazy.
Zjištěné závady v OIS, včetně velikosti případné odchylky od jednotného času, zapíše neprodleně do záznamu o provozu autobusu část "IV. Poznámky" s uvedením času zjištěné závady; zjištěnou závadu zapíše s jejím popisem také do zakázkového listu autobusu.

§ 27

Osvětlení autobusu

1. Vnější osvětlení autobusu musí splňovat požadavky obecně závazných právních předpisů⁹).
2. Osvětlení informačních panelů musí umožnit jejich čitelnost za snížené viditelnosti.
3. Vnitřní osvětlení autobusu zahrnuje svítidla:
 - a) v prostoru pro cestující,
 - b) v prostoru pro řidiče,
 - c) dveřních prostorů,
 - d) bočních informačních panelů.
4. Za snížené viditelnosti musí být prostor pro cestující autobusu určeného pro MAD osvětlen hlavním osvětlením; pokud by došlo ke snížení viditelnosti řidiče na komunikaci osvětlením tlumeným.

§ 28

Větrání a vytápění autobusu

1. Řidič musí dbát, aby v autobusech určených pro přepravu cestujících byla zajištěna přiměřená tepelná pohoda.
2. Při teplotách nižších než + 5 °C musí být temperován prostor pro cestující tak, aby bylo zabráněno tvoření námrazy na schodech, podlahách a vnitřním zařízení autobusu. Povinnost temperování prostoru pro cestující stanoví dispečink.
3. Řidič musí umožnit odvětrání prostoru pro cestující bočními okénky a střešními otvory. V době stání autobusu v manipulační zastávce je možné odvětrávání prostoru pro cestující zesílit otevřením dveří.
4. Závalu na topném systému, která neumožňuje dostatečné temperování prostoru pro cestující je řidič povinen neprodleně oznámit dispečerovi a řídit se vydanými příkazy. Závalu řidič zapíše do zakázkového listu autobusu.

§ 29

Udržování autobusů v čistotě

1. Řidič může vyjet na linku z garáže, odstavné plochy nebo výchozí zastávky jen s autobusem, který je v prostoru pro cestující čistý.
2. Dojde-li ke znečištění vnitřního prostoru autobusu cestujícím, zjistí řidič podle možností jeho osobní údaje a osobní údaje svědků.

Znečištění vnitřního prostoru autobusu musí oznámit dispečerovi, není-li na místě, RDST na dispečink a dále se řídí vydanými příkazy. O případu musí podat písemné služební hlášení.

3. Úklid autobusu smí řidič provádět pouze v prostoru provozovny, na odstavné ploše nebo na vyhrazeném místě v autobusovém obratišti.

ČÁST ŠESTÁ

SLUŽBA ŘIDIČE

§ 30

Nástup a ukončení služby řidiče autobusu v provozovně

1. Řidič nastupuje a končí službu podle rozpisu služeb, přičemž musí dodržet stanovenou přípravnou a odstavnou dobu autobusu. Nástup a ukončení služby je řidič povinen ohlásit výpravčímu (popř. pověřenému pracovníkovi).
2. Při nástupu služby musí řidič ve výpravně převzít a překontrolovat provozní náležitosti:
 - a) záznam o provozu autobusu,
 - b) vozový jízdní řád,
 - c) tiskopisy,
 - ca) zpráva o nehodě,
 - cb) služební hlášení,
 - cc) nálezní lístek,
 - cd) zkrácená pravidla zpracování záznamu o provozu autobusu,
 - ce) sadu kontrolních jízdenek,
 - cf) přelepky "Mimo provoz",
 - cg) náměty a připomínky z provozu
 - d) informační panely pro označení autobusu, pokud tyto nejsou pevnou součástí autobusu.
3. Řidič plně odpovídá za správné a včasné převzetí a odevzdání autobusu při nástupu a ukončení služby.
4. Řidič je povinen přejímat ten autobus, který mu byl určen pracovníkem střediska Přípravy vozidel odpovědným za provozní připravenost autobusů. Je-li řidiči přidělen jiný autobus, než který mu byl přidělen potvrzeným rozpisem služeb na příslušný provozní den, předloží řidič směn. Garážmistrovi záznam o provozu autobusu na tento den k potvrzení změny přiděleného autobusu a k podpisu. Pokud nebude změna podepsaná směn. garážmistrem, nesmí řidič s vyměněným autobusem vyjet z provozovny.
5. Řidič, který přejímá autobus, je povinen se přesvědčit, zda jsou v pořádku všechna zařízení potřebná k obsluze a řízení autobusu, jakož i k bezpečné přepravě cestujících. U autobusů určených k přepravě cestujících v MAD je řidič povinen splnit navíc opatření podle § 25.
6. Při přejímání autobusu musí řidič ohlásit všechny zjištěné závady pověřenému pracovníkovi střediska Přípravy vozidel a smí vyjet teprve tehdy, jsou-li závady odstraněny nebo převezme-li jiný přidělený autobus. V případě, že dojde z důvodu provozní nepřipravenosti autobusu k pozdnímu výjezdu, řidič musí zapsat tuto skutečnost do záznamu o provozu autobusu a zápis předložit garážmistrovi k podpisu.
7. Řidič je povinen přesvědčit se před výjezdem, jakým systémem je autobus vybaven k ovládání zvukové a optické návěsti dávané před uzavíráním dveří po ukončení výstupu a nástupu cestujících.

8. Před výjezdem autobusu z místa nad pracovní jámou se musí řidič přesvědčit, zda se pod autobusem nepracuje a nejsou-li pod autobusem překážky bránící výjezdu.
9. Při příjezdu je řidič povinen dodržet technologický postup pro odstavení a předání autobusu pověřenému pracovníkovi střediska Přípravy vozidel.
10. Před předáním autobusu musí řidič zapsat zjištěné závady včetně použití lékárničky nebo hasícího přístroje do zakázkového listu autobusu. O použití lékárničky nebo hasícího přístroje sepiše služební hlášení s uvedením důvodu použití, které odevzdají pověřenému pracovníkovi výpravy. V případě není-li zjištěna závada, uvede řidič do Zakázkového listu text „Bez zjevných závad“. Bez vyplněného a podepsaného zakázkového listu autobusu řidičem, nesmí být autobus převzat pracovníkem pověřeným přejímání autobusů.
11. Při ukončení služby je řidič povinen odevzdat ve výpravně všechny provozní náležitosti (včetně zbylých kontrolních jízdenek) a vyčkat překontrolování záznamů v dokladech odpovědným pracovníkem výpravy.
12. Je-li řidič v průběhu služby na lince z provozních důvodů vyměněn autobus, předloží řidič autobusu manipulačnímu řidiči, který autobus přivezl záznam o provozu autobusu k potvrzení změny přiděleného autobusu a k podpisu. Pokud nebude změna podepsaná manipulačním řidičem, nesmí řidič s vyměněným autobusem pokračovat v jízdě. Ve výjimečném případě smí pokračovat v jízdě se souhlasem PDA.

§ 31

Střídání řidičů

1. Autobus lze předat a převzít na místě určeném ve vozovém jízdním řádu.
2. Nedostaví-li se střídající řidič včas na místo střídání, musí oznámit nevystřídání řidič tuto okolnost dispečerovi, není-li na místě, RDST na dispečink a dále se řídí vydanými příkazy.
3. Řidič nesmí předat řízení autobusu neoprávněné osobě a od střídajícího řidiče si musí vyžádat předložení řidičského a služebního průkazu.
4. Střídání řidič musí:
 - a) předat řádně vyplněný záznam o provozu autobusu a příp. nálezní lístek spolu s nálezem (nález musí být zapsán v záznamu o provozu autobusu v části "IV. Poznámky"),
 - b) předat informace o obdržení služebních příkazech a o provozních změnách, týkají-li se i střídaného řidiče,
 - c) informovat o případných poruchách na sdělovacích zařízeních nebo světelných návěstidlech,
 - d) informovat střídajícího řidiče o technickém stavu autobusu, zejména o všech poruchách a poškozeních, ke kterým došlo v době, kdy byl ve službě,
 - e) předat všechny provozní náležitosti a nepoužité kontrolní jízdenky střídajícímu řidiči,
 - f) před předáním autobusu musí střídaný řidič zapsat zjištěné závady do zakázkového listu autobusu a předat služební hlášení o použití lékárničky nebo hasícího přístroje.

Bez podepsaného zakázkového listu autobusu střídaným řidičem nesmí být autobus převzat řidičem střídajícím.

- 5) Střídající řidič musí v místě střídání určeném vozovým jízdním řádem:

- a) provést kontrolu vnějšího stavu karoserie, zda-li není poškozena;
v případě zjištění závady musí provést dodatečný záznam do zakázkového listu autobusu a podepsat jej střídaný řidič,
 - b) převzít ústní informace o mimořádných zvláštlostech na trati a o stavu autobusu (nahlédnutím do zakázkového listu autobusu zjistit, zda-li jsou uvedeny závady a je-li podepsán střídaným řidičem),
 - c) potvrdit převzetí řízení autobusu v záznamu o provozu autobusu na přední straně v první volné řádce ve sloupcích podle předtisku zapsáním svého jména, služ. čísla, času změny činnosti (vystřídání řidičů) a na zadní straně zapsat místo střídání a stav počítadla km,
 - d) informovat se u střídaného řidiče jakým systémem je autobus vybaven k ovládání zvukové a optické návěsti dávané před uzavíráním dveří po ukončení výstupu a nástupu cestujících,
 - e) provést kontrolu úplnosti provozních náležitostí a předepsaného vybavení autobusu.
- f) neprodleně oznámit zjištěné závažné závady ohrožující bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích a bezpečnost osob dispečerovi, není-li na místě, RDST na dispečink a dále se řídit vydanými příkazy.

§ 32

Povinnosti řidiče během služby

1. Řidič během služby odpovídá za dodržování předpisu D 1/3, ostatních vnitřních předpisů, organizačních a řídicích norem, služebních příkazů a ustanovení obecně závazných právních předpisů souvisejících s výkonem jeho služby, a to v plném rozsahu, ve smyslu ustanovení § 1 odst. 5 a § 45 D 1/3.
2. Řidič nesmí řídit autobus, je-li jeho schopnost k řízení jakýmkoliv způsobem snížena (např. v důsledku jeho zdravotního stavu, požitím alkoholických nápojů, léků, které snižují smyslovou způsobilost, omamných prostředků, psychotropních nebo jiných návykových látek apod.).
3. Za jízdy se řidič musí plně věnovat řízení autobusu. Nesmí s nikým mluvit, reprodukovat hudbu nebo řeč, používat mobilní telefon a RDST, jíst nebo pít, kouřit, pouštět cestující do vyhrazeného prostoru svého stanoviště a provádět úkony, které by odváděly jeho pozornost od řízení autobusu a sledování silničního provozu. Všechny úkony, které bezprostředně nesouvisí s ovládáním autobusu, může řidič provádět, pouze když je autobus v klidu, a řidič nemusí sledovat silniční provoz.
4. Po celou dobu služby musí mít řidič u sebe:
 - a) průkaz totožnosti,
 - b) služební průkaz,
 - c) řidičský průkaz,
 - d) písemné potvrzení o složení nižší radiotelefonní zkoušky,
 - e) platné potvrzení o lékařské prohlídce,
 - f) platné osvědčení profesní způsobilosti řidiče,
 - g) klíč k sociálnímu zařízení.Ztrátu, zadržení nebo odebrání řidičského průkazu je řidič povinen neprodleně ohlásit dispečerovi, není-li na místě, RDST na dispečink a zapsat do záznamu o provozu autobusu do části "IV. Poznámky".

5. Dojde-li během služby k poškození nebo ztrátě kterékoliv provozní náležitosti, je řidič povinen o této skutečnosti sepsat služební hlášení, které předá výpravčímu ihned po ukončení služby (střídání řidič prostřednictvím střídajícího).
Řidič je povinen provádět záznamy do dokladů průběžně. Předčasné vyplňování údajů souvisejících s jízdou je zakázáno.

6. Řidič smí uvést autobus do pohybu teprve tehdy, až tlak vzduchu v hlavním vzduchojemu dosáhne hodnoty potřebné k odbrzdění parkovací brzdy, funkční způsobilosti provozní brzdy a až zhasnou sdělovače brzdových okruhů.

7. Během výkonu služby musí řidič sledovat technický stav autobusu a správnou funkci OIS.

U autobusů určených pro MAD provádějí řidiči kontrolu v konečných zastávkách; u autobusů určených k nepravidelné přepravě osob a autobusů určených pro vlastní potřebu DP-A provádějí řidiči kontrolu během provozních přestávek.

8. Řidiči autobusů jsou povinni jet po stanovené trase. Trasy autobusů určených k pravidelné přepravě cestujících jsou stanoveny písemnými služebními příkazy. Autobusy určené k přepravě cestujících podle okamžité potřeby jezdí po trasách těch linek, pro které byly určeny, případně po trasách stanovených dispečerem. Trasy autobusů určených pro vlastní potřebu DP-A jsou stanoveny písemným služebním nebo ústním příkazem odpovědného pracovníka. Trasy cvičných autobusů určuje odpovědný pracovník. Trasy autobusů určených k nepravidelné přepravě cestujících určuje:

- a) k místu přistavení pro objednatele výpravčí,
- b) pro další jízdu vedoucí nepravidelné přepravy osob.

9. Z určené trasy může řidič autobusu určeného pro MAD sjet:

- a) na příkaz dispečera nebo pracovníka pověřeného výkonem dopravní kontroly, nebo pracovníka Dopravního dozoru,
- b) pokud je komunikace z důvodů MU neprůjezdná a pokud nevynechá žádnou zastávku, určenou pro danou linku,
- c) je-li z důvodu bezprostředního ohrožení bezpečnosti dopravy, bezpečnosti cestujících nebo řidiče, ohrožení majetku nutno vyhledat pomoc PČR nebo MěP.

Před opuštěním pravidelné trasy autobusu je řidič povinen informovat cestující o možnostech další přepravy. O opuštění pravidelné trasy z důvodů uvedených pod písm. b) a c) musí řidič neprodleně informovat dispečera, není-li na místě, RDST dispečink a provést záznam do Záznamu o provozu autobusu část "IV. Poznámky". Při opuštění původní trasy podle písm. c) je řidič povinen v rámci možnosti zajistit přepravu cestujících v co nejdelším úseku pravidelné trasy.

10. Řidič autobusu určeného pro vlastní potřebu DP-A mohou sjet z určené trasy:

- a) na příkaz odpovědného pracovníka,
- b) pokud je komunikace z důvodů MU neprůjezdná.

Náhradní trasu musí řidič zvolit tak, aby se v době co nejkratší dostal na určené místo.

11. Řidič nesmí odevzdat řízení autobusu neoprávněné osobě; jiným pracovníkům DP řidič předá řízení autobusu jen pokud se mu prokáží písemným dokladem, ze kterého je jednoznačně zřejmé, že pracovník je k řízení autobusu oprávněn a řidičským průkazem.

12. Opuštění autobusu řidičem na trase je bez závažného důvodu nepřipustné. Pokud tak ze závažných důvodů musí řidič učinit, je povinen, podle okamžitých podmínek, upozornit cestující na zákaz výstupu nebo postupovat jako v případě přerušení jízdy. Opuštění autobusu v konečné zastávce je přípustné jen na nezbytně nutnou dobu, pokud autobus není zpřístupněn pro nástup cestujících. Řidič, který se hodlá vzdálit od autobusu tak, že nemůže v případě potřeby okamžitě zasáhnout, musí učinit taková opatření, aby autobus nemohl ohrozit bezpečnost a plynulost silničního provozu a nemohla jej neoprávněně použít jiná osoba.

§ 33

Povinnosti řidiče autobusu pro jízdy neurčené jízdním řádem

1. Za provozuschopný stav autobusu a jeho připravenost k jízdě odpovídá garážmistr. Kontrolu autobusu před výjezdem provádí řidič.
 2. Při vyjíždění a zatahování do provozovny je řidič povinen umožnit kontrolu provozních dokladů a zaznamenání evidenčního čísla a státní poznávací značky autobusu i času výjezdu a příjezdu.
 3. Po ukončení jízdy autobusu je řidič povinen ihned odevzdat řádně vyplněné provozní doklady tomu, kdo mu je vydal (výpravčímu nebo garážmistrovi).
 4. Při nepravidelné přepravě cestujících komunikuje řidič s cestujícími především prostřednictvím vedoucího nepravidelné přepravy osob.
 5. Při nepravidelné přepravě osob je řidič autobusu povinen respektovat ustanovení obecně závazných právních předpisů¹⁴).
 6. Za zabezpečení autobusu proti jeho odcizení (i jeho části nebo vybavení) odpovídá při nepravidelné přepravě osob řidič.
 7. Při zjištění odcizení (i části autobusu) nebo jeho poškození i v objektu garáže, je řidič povinen tuto skutečnost oznámit garážmistrovi, mimo území hl. m. Prahy i mimo území ČR též příslušnému policejnímu útvaru.
 8. Dojde-li během jízdy k poruše autobusu je především nutno, aby řidič poruchu odstranil sám, a to za podmínek stanovených v odst. 5, § 3. Jestliže tak nemůže učinit, je povinen podat o nepojízdnosti autobusu okamžitě zprávu garážmistrovi buď telefonicky nebo telegraficky, přičemž musí zejména sdělit místo stání autobusu, druh a rozsah poruchy, číslo telefonu pro další spojení a vyčkat u telefonu na rozhodnutí, jak bude tato mimořádná situace likvidována (náhradním autobusem DP,a.s. nebo jiné organizace, provedením opravy autobusu na místě nebo odtahem do opravny DP,a.s. nebo jiné organizace).
- Při nepravidelné přepravě osob je řidič povinen informovat vedoucího nepravidelné přepravy osob o provedených opatřeních. Ustanovení tohoto odstavce je řidič povinen plnit i mimo území ČR.
9. Při MU - dopravní nehodě a při její likvidaci na území hl. m. Prahy je řidič povinen postupovat podle § 40.
 10. Při MU - dopravní nehodě mimo území hl.m. Prahy je řidič povinen postupovat podle předchozího odstavce a ihned oznámit událost příslušnému útvaru PČR a postupovat dále v souladu s obecně závazným právním předpisem⁹).

11. Při MU - dopravní nehodě mimo území ČR musí řidič zajistit vyšetřování příslušným policejním útvarem a požádat o písemné potvrzení o vyšetřování nehody, o příčinách vzniku nehody, případně o jejím zavinění a postupovat podle právních norem závazných pro příslušný stát a podle příslušných pokynů pojišťoven. Též musí řidič zajistit identifikaci policejního útvaru, který nehodu vyšetřuje a není-li to možné, alespoň poznamenat poznávací značku policejního vozidla.
12. Při MU - dopravní nehodě mimo území ČR, na niž měl řidič DP,a.s. účast, je řidič povinen postupovat přiměřeně ve smyslu ustanovení § 40 a dále:
 - a) na místě nehody vypovídat pouze, kdy není pochyb o zavinění nehody jiným účastníkem, jinak trvat na přivolání příslušného pracovníka zastupitelského úřadu ČR,
 - b) nepodepisovat nic, čemu by nerozuměl,
 - c) při poškození autobusu DP,a.s., pokud bylo nařízeno vyšetřujícím útvarem, zajistit provedení odhadu škody úředním znalcem (např. prostřednictvím zastupitelského úřadu ČR), zaznamenat jméno a adresu úředního znalce a zajistit pro potřebu DP-A výsledek úředního zjištění technického stavu autobusu a zaslání znaleckého posudku na adresu DP,a.s.,
 - d) v případě zavinění nehody řidičem DP,a.s. a poškození vozidel nebo zařízení či zranění osob, oznámit nehodu zahraniční pojišťovně - viz příslušné pokyny pojišťoven (osobně, telefonicky, písemně),
 - e) zjistit adresu nemocnice, do které byli zranění dopraveni,
 - f) v případě vyprošťování nebo odtažení nebo zajištění části nebo celého autobusu DP,a.s. zaznamenat identifikaci útvaru, který uvedená opatření nařídil, i adresu a název firmy, která vyproštění nebo odtažení autobusu provedla, dobu práce i vzdálenost odtažení,
 - g) zaznamenat rozsah poškození cizího vozidla (majetku),
 - h) zpracovat schematický plánec místa nehody (brzdné stopy a jiné další významné skutečnosti).

§ 34

Zácvik řidičů

1. Zacvičovaný řidič musí absolvovat předepsaný zácvik pod dohledem zacvičujícího řidiče, a to před započítáním samostatného výkonu funkce řidiče. Základní ustanovení pro zácvik řidičů upravuje Zkušební řád pro pracovníky v provozu autobusů.
2. Zacvičující řidič musí seznámit zacvičovaného řidiče s místními poměry na jednotlivých linkách přidělených garáží. Zácvik se provádí při běžném provozu na lince s cestujícími.
3. Za provoz autobusu je odpovědný ten řidič, který v danou dobu řídí autobus. Zacvičující řidič má povinnost převzít řízení autobusu v případě, že zacvičovaný řidič nedbá jeho pokynů, nezvládá řízení autobusu nebo situaci v silničním provozu a tuto skutečnost oznámit výpravčímu cestou dispečinku.

§ 35

Rychlost jízdy

1. Rychlost jízdy autobusů na pozemních komunikacích se řídí obecně závazným právním předpisem⁹⁾. Písemným služebním příkazem může být stanovena pro autobusy v některých úsecích pozemní komunikace rychlost nižší než stanoví obecně závazný právní předpis⁹⁾ nebo dopravní značení.

2. Rychlost jízdy v objektech DP,a.s. se řídí obecně závaznými předpisy,vnitřními normami a místním dopravním značením.
3. Rychlost jízdy nesmí být vyšší než $10 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$:
 - a) při couvání,
 - b) je-li dávana návěst "Zpomalit jízdu" musí řidič plynule snížit rychlost jízdy.
4. Rychlost jízdy nesmí být vyšší než $30 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$ v prostorech autobusových obratišť.

§ 36

Otáčení a couvání

1. Pravidelné otáčení autobusu do opačného jízdního směru couváním musí být zajišťováno řidičem a dalším pracovníkem DP-A prokazatelně poučeným a způsobilým k této činnosti.
2. Při manipulační jízdě autobusu spojené s otáčením a couváním se používají návěsti stanovené v § 38. Pracovník zabezpečující couvání se musí pohybovat tak, aby byl neustále v řidičově zorném poli. Ztratí-li řidič tohoto pracovníka při couvání z dohledu, musí ihned zastavit vozidlo.
3. Pokud je nutno otáčet nebo couvat z důvodů vyplývajících z okamžité dopravní situace, je řidič před uvedením autobusu do pohybu povinen dokonale se seznámit s prostorem do kterého zamýšlí couvat. Není-li si během couvání jistý dopravní situací za autobusem, musí zastavit a znovu se o ní přesvědčit. Začátek couvání bez pomocníka je řidič povinen zdůraznit zvukovým výstražným znamením. Vyžadují-li to okolnosti, zejména nedostatečný rozhled, je řidič povinen zajistit bezpečné otáčení nebo couvání pomocí způsobilé a náležitě poučené osoby⁹).

§ 37

Odstavení autobusu

1. Odstavením autobusu se rozumí uvedení autobusu do klidu při vypnutí motoru a vyřazení, případně omezení, určených funkčních obvodů a systémů z činnosti. Autobusy se odstavují:
 - a) v provozovnách, dílnách a na odstavných plochách,
 - b) v autobusových obratištích,
 - c) na jiných místech v případě poruchy nebo na příkaz dispečera.
2. Odstavení autobusu na jiných místech je možno provést jen na dobu nezbytně nutnou při dodržení požadavku obecně závazného právního předpisu⁹).
3. Odstavený autobus musí řidič řádně zabrzdít a pokud je autobus odstaven ve svahu musí kola založit klínem. Odstavený autobus mimo garáž, dílnu a odstavnou plochu musí řidič zajistit proti neoprávněnému použití jinou osobou.
4. Autobusy odstavené na pozemní komunikaci, kde tvoří překážku silničního provozu musí být za snížené viditelnosti označeny v souladu s požadavky obecně závazného právního předpisu⁹).

ČÁST SEDMÁ

NÁVĚSTI A NÁVĚSTIDLA

§ 38

Základní ustanovení pro návěsti a návěstidla

1. Pro řízení provozu autobusů na vyhrazených jízdních pruzích pozemní komunikace nebo na tramvajovém pásu mohou být použity světelné signály pro tramvaje S 9a až S 9g stanovené obecně závazným právním předpisem⁹⁾). Pro řízení provozu autobusů dále platí návěsti stanovené § 39.
2. Návěst je viditelné nebo slyšitelné vyjádření příkazu, výstrahy nebo informace.
3. Návěstidla jsou prostředky nebo pomůcky, jimiž se návěsti dávají.
4. Návěst je určena k vzájemnému rychlému a spolehlivému dorozumění pracovníků a k informování cestujících popřípadě jiných účastníků provozu na pozemních komunikacích.
5. Návěsti jsou:
 - a) viditelné - dávané rukou, návěstidlem drženým v ruce nebo stálými, popřípadě přenosnými světelnými návěstidly,
 - b) slyšitelné - dávané píšťalkou, houkačkou, bzučákem nebo jiným zvukovým zařízením.
6. Neobsazeno
7. Pro zdůraznění návěsti je možno použít současně různého vyjádření téže návěsti. Tím však nesmí být snížena zřetelnost návěsti.
8. Návěst musí být dávana předepsaným způsobem tak, aby osoba, které je návěst určena, ji mohla přijmout včas, zřetelně a bez pochybností a tak, aby neuváděla v pochybnost ostatní účastníky silničního provozu a neohrozila jejich bezpečnost.
9. Pracovník, kterému je návěst určena, musí návěst neprodleně uposlechnout. Jde-li o návěst danou k odvrácení nehody, musí ji uposlechnout každý pracovník provozu.

10. Nezřetelná nebo pochybná návěst musí být vždy považována za návěst závažnějšího charakteru nebo návěst zakazující.
11. Každý pracovník výkonné dopravní služby musí znát všechny návěsti a návěstidla a způsob jejich užití. Ostatní pracovníci provozu musí znát návěsti a návěstidla nezbytné pro zajištění bezpečnosti a plynulosti autobusové dopravy a jejich bezpečnosti při práci.
12. Každý pracovník musí znát a umět dát návěst "Nebezpečí - zastavte všemi prostředky".
13. Každý pracovník provozu je povinen okamžitě nahlásit poruchu návěstidel na trase dispečinku.
14. Poruchy návěstidel musí být neprodleně odstraněny. Pokud tak nelze učinit, musí být návěstidlo dočasně vyřazeno z činnosti a označeno dvěma bílými zkříženými přelepky nebo látkami, které se musí alespoň dotýkat obrysu návěstidla. Toto ustanovení se nevztahuje na označování signálů (odst. 1).

§ 39

Význam návěstí a způsob dávání návěstí

1. Návěst "Nebezpečí - zastavte všemi prostředky" znamená, že řidič musí okamžitě učinit opatření k zastavení autobusu všemi prostředky určenými k brzdění. Návěst se dává po celou dobu trvání nebezpečí.

Návěst se dává:

- a) kroužením nataženou paží, praporkem nebo svítilnou s červeným nebo bílým světlem směrem k řidiči autobusu, kterému je návěst dávana,
- b) rychle za sebou jdoucími krátkými zvuky píšťalkou, houkačkou nebo vnitřním dorozumívacím zařízením (.),
- c) nepřetržitým zvukem houkačky (———).

2. Návěst "Stůj" znamená, že autobus musí svým čelem zastavit před touto návěstí.

Návěst se dává:

- a) vztyčením paže proti příjíždějícímu autobusu,
- b) červeným praporkem nebo svítilnou s červeným světlem vstříc příjíždějícímu autobusu,
- c) stavěcím terčem.

3. Návěst "Provozní zastavení" znamená, že řidič musí okamžitě učinit opatření k zastavení autobusu provozním brzděním. Návěst se dává do doby zahájení brzdění.

Návěst se dává:

dvěma krátkými zvuky opakovanými s přestávkami píšťalkou, houkačkou nebo vnitřním dorozumívacím zařízením (.. ..).

4. Návěst "Pomalů" znamená, že po celou dobu dávání návěsti může jet řidič rychlostí nejvýše 10 km / hod.

Návěst se dává:

- a) držením žlutého praporku nebo ze snížené viditelnosti svítilny se žlutým světlem šikmo dolů,
- b) kýváním upaženou paží nahoru a dolů, vstříc přijíždějícímu autobusu.

5. Návěst "Příprava k odjezdu" znamená, že řidič musí očekávat návěst "Odjezd".

Návěst se dává:

- a) upažením ruky směrem k řidiči, pro kterého je návěst určena,
- b) jedním dlouhým zvukem píšťalkou (____).

6. Návěst "Odjezd" znamená, že řidič musí neprodleně odjet, má-li jistotu, že návěst platí pro něj.

Návěst se dává:

- a) máváním paží ohnutou v lokti ve směru jízdy,
- b) jedním dlouhým a jedním krátkým zvukem píšťalkou (__ .).

7. Návěst "Směr jízdy" znamená příkaz pro řidiče, kterým směrem má jet.

Návěst se dává:

- a) při normální viditelnosti kýváním pokrčenou levou nebo pravou rukou s otevřenou dlaní podél těla podle toho, kterým směrem má řidič jet, nebo pokrčenou paží před tělem, má-li jet řidič přímým směrem,
- b) za snížené viditelnosti drží pracovník v ruce, kterou návěst dává podle odst. a), svítilnu se žlutým nebo bílým světlem.

8. Návěst Nevystupujte - Nenastupujte je pokynem pro cestující k ukončení výstupu a nástupu z (do) autobusu.

Návěst se dává:

po ukončení výstupu a nástupu cestujících řidič autobusu určeného k provozu v MAD před každým uzavřením dveří po dobu nejméně 3 vteřiny.

9. Návěst "Zastavte" znamená, že řidič musí zastavit v zastávce, ve které nebo pro kterou je návěst dávana.

Návěst se dává:

- a) zvednutou paží, zastavovacím terčem, slepeckou holí nebo jiným předmětem a pohybem ruky, ze kterého lze usuzovat na žádost o zastavení,
- b) jedním krátkým stisknutím tlačítka „Znamení k řidiči“ (.).

Návěst podle odst. a) dává řidiči cestující na zastávce, návěst podle b) cestující v autobuse.

10. Návěst "Výstup cestujícího s omezenou schopností pohybu a orientace nebo cestujícího s kočárkem" znamená, že v příští zastávce bude vystupovat některý z uvedených cestujících.

Dávání návěsti cestujícími je závislé na technickém provedení signalizace autobusu.

11. Návěsti uvedené v odst. 1) až odst. 8) dávají pracovníci v souladu s ustanovením služebních předpisů; návěsti uvedené v odst. 9) a odst. 10) dávají cestující.

ČÁST OSMÁ

MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

§ 40

Základní ustanovení pro mimořádné události

1. MU se ve smyslu Předpisu D 1 / 3 rozumí:

- a) dopravní nehody mající za následek smrt nebo zranění osob nebo hmotnou škodu v přímé souvislosti s provozováním MAD,
- b) ostatní MU, které v souvislosti s provozováním MAD ohrožují nebo narušují bezpečnost a pravidelnost provozu, bezpečnost cestujících a pracovníků, bezpečnou funkci dopravních staveb a dopravních zařízení nebo zapříčinily přerušení provozu autobusové dopravy. Jsou to:
 - ba) živelné pohromy,
 - bb) poruchy a poškození dopravních prostředků a technických zařízení,
 - bc) požár v autobusu,
 - bd) úmrtí v autobusu,
 - be) přerušení provozu,
 - bf) náhlá neschopnost pracovníka k dalšímu výkonu dopravní služby.

2. Pracovník, který MU zjistí nebo má na ní účast, je povinen ji neprodleně ohlásit ústně nebo prostřednictvím sdělovacího zařízení na dispečink.

3. Ohlášení MU musí obsahovat:

- a) údaj o času vzniku MU,
- b) uvedení přesného místa MU a možnou trasu příjezdu pohotovostních složek,
- c) jméno a příjmení pracovníka, který MU ohlašuje popřípadě jeho služební číslo a funkci nebo volací znak RDST,
- d) informaci o druhu MU,
- e) uvedení účastníků MU,
- f) informaci o vlivu MU na provoz MHD a průjezdnosti v místě MU,
- g) údaje o následcích MU (zranění a usmrcení osob, včetně specifikace zranění, pohlaví a přibližný věk zraněných osob, rozsah poškození vozidel, rozsah poškození ostatních technických zařízení, odhad výše škody),
- h) sdělení, zda řidič uplatňuje technickou závadu na vozidle.

4. Neobsazeno

5. Při vzniku MU jsou řidiči, pracovníci DP, a.s., likvidující nebo šetřící MU, povinni postarat se o zajištění ošetření zraněných osob, zamezení přístupu nepovolaných osob k místu MU, zajištění svědků, konečného postavení vozidel a dokumentačního materiálu k objektivnímu vyšetření příčiny MU jakož i poskytnout objektivní informace vyšetřujícímu orgánu PČR.
6. Účastníci MU nesmějí provádět opatření, která by byla na újmu jejího řádného vyšetření, zejména nesmí měnit polohu vozidel nebo přemisťovat a upravovat polohu technických zařízení apod. Pokud je z důvodu vyproštění nebo ošetření zraněné osoby nebo k obnovení provozu především vozidel veřejné hromadné dopravy osob⁹⁾ nutno přemístit vozidlo nebo jiné technické zařízení, je předem na vozovce nutno vyznačit jejich postavení po nehodě.
7. Povinnou součástí výbavy autobusů je křída, která slouží k vyznačení konečného postavení vozidel po nehodě v případech, kdy je nezbytně nutné toto postavení vozidel změnit v souladu s obecně závazným právním předpisem⁹⁾.
8. Pokud řidič uplatnil jako příčinu nehody technickou závadu na vozidle nebo na jiném zařízení, nebo došlo-li ke zranění řidiče v rozsahu, který mu znemožňuje uvést příčinu nehody, musí být autobus zajištěn proti pohybu. Jakákoliv další manipulace je až do příjezdu vyšetřujících orgánů zakázána.
9. Měnit stav po MU a zahájit obnovovací práce nebo odklizení následků MU lze jen se souhlasem šetřícího orgánu.
10. Podrobnosti o šetření a likvidaci MU stanoví služební předpis O 4 / 3 Předpis pro šetření a likvidaci mimořádných událostí v provozu autobusů.

§ 41

Přerušení jízdy a vystoupení cestujících

1. Přerušením jízdy se rozumí zastavení autobusu z důvodů jiných než určených jízdním řádem nebo služebním příkazem.
2. Přerušit jízdu autobusu je řidič povinen vždy dojde-li na trase linky nebo v autobuse k MU, která:
 - a) může mít nebo má za následek smrt nebo újmu na zdraví osoby, větší škodu na majetku¹³⁾ nebo ohrožení života a zdraví osob,
 - b) vyžaduje vystoupení cestujících,
 - c) vyvolá podstatné zdržení na trase linky.
3. Dojde-li za jízdy k takovému znečištění vnitřního prostoru autobusu, které vyžaduje jeho odstavení z provozu nebo je-li přítomnost cestujících v autobuse z vážných důvodů nežádoucí (např. porod, nevolnost s následkem bezvědomí apod.), musí řidič podle vlastního uvážení zastavit ihned nebo v nejbližší zastávce a vyzvat cestující k opuštění autobusu. O důvodu přerušení jízdy je řidič povinen informovat cestující.
4. Při přerušení jízdy autobusu mezi zastávkami je řidič povinen umožnit cestujícím dále výstup:
 - a) je-li předpoklad zdržení na trase linky větší než 5 minut,
 - b) při nevolnosti některého z cestujících, jejímž následkem je bezvědomí, nebo při porodu apod.,
 - c) dojde-li k neschopnosti řidiče k výkonu služby,

- d) při nehodě, po níž musí být autobus vyřazen z provozu,
- e) při úmrtí v autobuse,
- f) při požáru autobusu.

V případech uvedených pod písm. a) cestující vystoupit mohou, v ostatních případech na výzvu řidiče vystoupit musí.

5. Nastanou-li okolnosti, uvedené v odst. 4 písm. b) - f) v době, kdy autobus stojí v zastávce, nesmí řidič ze zastávky odjet.
6. Řidič musí zastavit autobus i při mimořádných povětrnostních podmínkách, které svými následky (zasypání, podemletí nebo zaplavení komunikace apod.) by mohly bezpečnost jízdy ohrozit.
7. Musí-li řidič zastavit autobus mezi zastávkami a cestující vystupují z autobusu, je řidič povinen:
 - a) tam, kde to je možné zajet k chodníku nebo ke krajnici a před výstupem upozornit cestující na charakter místa výstupu a nutnost zvýšené opatrnosti při výstupu,
 - b) není-li možno zajet k chodníku nebo ke krajnici, umožnit výstup pouze předními dveřmi autobusu a před výstupem upozornit cestující na charakter místa výstupu a nutnost zvýšené opatrnosti při výstupu (v tomto případě musí řidič vystoupit z autobusu první),
Je-li místo výstupu dostatečně osvětleno denním světlem nebo umělým osvětlením musí se řidič po vystoupení z autobusu postavit před dveře určené k výstupu tak, aby mohl přijíždějícím vozidlům po pozemní komunikaci dát včas znamení k zastavení. Při snížené viditelnosti a nedostatečném osvětlení místa může řidič povolit výstup cestujících jen nepřijíždí-li ve směru jízdy autobusu žádné vozidlo.
8. Při zajišťování náhradní přepravy pro cestující postupuje řidič podle ustanovení § 21 odst. 6.
9. Důvody přerušení jízdy a rozsah přijatých opatření musí řidič ohlásit dispečerovi, není-li na místě, RDST na dispečink.

§ 42

Náhlá neschopnost pracovníka k dalšímu výkonu dopravní služby

1. Stane-li se za jízdy řidič autobusu neschopným dalšího výkonu služby musí autobus zastavit. Nemůže-li řidič zastavit sám, musí tak učinit kterýkoliv přítomný pracovník provozu a podle povahy případu zajistit rychlou lékařskou pomoc (přímo nebo prostřednictvím dispečera), kterému musí případ neprodleně oznámit. Pracovník je povinen poskytnout první pomoc, případně její poskytnutí zajistit přítomným lékařem nebo zdravotníkem.
2. O dalším provozu autobusu rozhodne dispečer, po dohodě s výpravčím příslušné provozovny, kterému musí případ oznámit. O případu sepíše služební hlášení dispečer.
3. Dojde-li v důsledku náhlé neschopnosti řidiče k dopravní nehodě, nesmí být s autobusem ani s řízením autobusu manipulováno až do příchodu vyšetřujících orgánů, pokud to není nutné k vyproštění osoby.
4. Postup při neschopnosti výpravčího k dalšímu výkonu služby stanoví vedoucí provozovny, případně vedoucí směny dispečinku JPA; postup při neschopnosti služby dispečera Směrnice pro činnost dispečinku autobusu Ds 1/3.

5. Postup při neschopnosti pracovníka z důvodu úrazu stanoví zásady poskytování první pomoci a obecně závazné směrnice o vyšetřování úrazů.

§ 43

Nevolnost cestujících a úmrtí ve voze

1. Upadne-li cestující v autobuse do bezvědomí musí, řidič podle vlastního posouzení zastavit autobus ihned nebo na nejbližším místě, z něhož lze přímo nebo prostřednictvím dispečera zajistit rychlou lékařskou pomoc.
2. Před příchodem rychlé lékařské pomoci je řidič povinen poskytnout postiženému první pomoc, případně ji zajistit pomocí přítomného lékaře nebo zdravotníka.
3. Nezjistil-li lékař u postiženého infekční chorobu, může být autobus ponechán v provozu. V opačném případě musí dispečer zajistit okamžité vyřazení autobusu z provozu a výprava zajistí ohlášení případu Obvodní hygienicko-epidemiologické stanici dle územní příslušnosti garáže telefonicky nebo faxem a dále se řídí vydanými pokyny.
4. Konstatuje-li přivolaný lékař smrt cestujícího je řidič, nebo po příchodu na místo dispečer, povinen:
 - a) neprodleně tuto skutečnost oznámit na dispečink, a to i v případě, že lékařská pomoc byla zajištěna jeho prostřednictvím,
 - b) pokud je to možné zajistit osobní údaje cestujících, kteří se nalézali v bezprostřední blízkosti postiženého,
 - c) vyzvat všechny cestující, s výjimkou těch, kteří postiženého doprovázeli, k vystoupení z autobusu.
5. Případ úmrtí musí dispečink neprodleně oznámit PČR a dále postupovat podle jejich pokynů. Autobus může být zařazen do provozu až po výslovném souhlasu PČR.
6. O úmrtí v autobuse je řidič povinen sepsat služební hlášení a odevzdat je výpravčímu nejpozději po ukončení směny; při střídání na trati předá střídaný řidič hlášení prostřednictvím řidiče střídajícího. Služební hlášení musí napsat i dispečer, který byl u případu přítomen a zajistit jeho doručení na dispečink nejpozději do ukončení směny.

§ 44

Požár autobusu

1. Při požáru autobusu musí řidič ihned zastavit autobus, otevřít všechny dveře a zajistit cestujícím výstup dveřmi nebo i nouzovými východy, vypustit tlakový vzduch z pneumatického ovládání dveří, pokud jím je autobus vybaven, a učinit potřebná opatření k likvidaci požáru.
2. O požáru je řidič povinen ihned vyrozumět dispečera, není-li na místě dispečink, . Pokud požár nelze zvládnout prostředky, které má řidič k dispozici, musí sám nebo prostřednictvím dispečinku přivolat veřejný hasičský útvar.
3. O použití hasícího přístroje k likvidaci požáru musí řidič sepsat služební hlášení.

4. Řidič musí poskytnout informace o požáru vyšetřujícímu útvaru a sepsat "Zprávu o dopravní nehodě".

ČÁST DEVÁTÁ ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 45

Odpovědnost pracovníků

1. Za správný výkon přidělené práce a za přesné dodržování předepsaných předpisů, směrnic, pokynů a služebních příkazů odpovídá každý pracovník v míře dané jeho pracovním zařazením či v míře odpovídající plnění pracovních úkolů, jimiž byl pověřen.
2. Za škody, které vznikly nesprávným nebo nedbalým výkonem služby, je pracovník odpovědný právě tak, jako za následky, které by vznikly opožděným nebo nesprávným hlášením závad, poruch apod.
3. Pracovník se nezproští své odpovědnosti poukazem na neznalost předepsaných předpisů, směrnic, pokynů a služebních příkazů. Má-li pracovník pochybnosti o jejich významu a praktickém provádění, je povinen požádat o správný výklad nadřízeného.
4. Nedodržování nebo porušení předpisů, směrnic, pokynů a služebních příkazů, nejde-li o čin nebo opomenutí stíhané podle obecně závazných právních předpisů, se posuzuje podle Pracovního řádu.

§ 46

Schvalování, povolování a vydávání změn, doplňků a výjimek

1. Změny a doplňky schvaluje a výjimky z ustanovení tohoto předpisu povoluje generálníředitel DP,a.s..
2. Změny a doplňky se neschvalují a výjimky z ustanovení tohoto předpisu se nepovolují v případech, kdyby byla ohrožena nebo snížena bezpečnost provozu, příp. bezpečnost a zdraví osob nebo kdyby byly v rozporu s jinými obecně závaznými právními předpisy.
3. DP-A musí dbát na to, aby tento předpis byl vždy v souladu s nově vydanými nebo novelizovanými obecně závaznými právními předpisy.

§ 47

Zrušovací ustanovení

Tímto předpisem se zrušuje Dopravní a návěstní předpis pro autobusy D 1/3 schválený generálním ředitelem Dopravních podniků hlavního města Prahy, koncern, dne 14. března 1978 pod čj. 385 / 78 a § 2 - 5 směrnice Ds 3/3 Směrnice pro jízdy autobusů neurčené jízdním řádem schválené ředitelem Dopravního podniku hlavního města Prahy - Autobusy, koncernového podniku dne 16. 12. 1987 pod čj. 1791/87.

§ 48

Účinnost

Tento předpis D 1 / 3 nabývá účinnosti dnem 1. září 1999.

Ing. Jiří M a c h a č v.r.
ředitel
Dopravního podniku hl. m. Prahy, a. s
Autobusy, o. z.

Vypracoval dopravní úsek Dopravního podniku Autobusy, odštěpného závodu
131030 - Koudela, Ing. Halamka

Zpracované Opravné listy:

1. účinný od 1.10.1999
2. účinný od 1. 1.2001
3. účinný od 8. 3.2003
4. účinný od 1. 9.2004
5. účinný od 1. 8.2005
6. účinný od 1. 6.2008

Přehled obecně závazných právních předpisů a místní úpravy

- 1) Např. Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů.
Vyhláška Ministerstva dopravy č. 478/2000 Sb., kterou se provádí zákon o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 12/1997 Sb., o bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 2) Zákon č. 13 / 1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.
- 3) § 35a zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů.
- 4) Zákon č. 262/2006 Zákoník práce a Nařízení vlády č.585/2006 Sb.
- 5) Zákon č. 111 / 1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů.
- 6) § 135 Občanského zákoníku.
- 7) Vyhláška Ministerstva dopravy a spojů č. 341/2002 Sb., o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
- 8) Smluvní přepravní podmínky v provozu metra, tramvají, lanové dráhy a autobusů Pražské integrované dopravy.
Tarif Pražské integrované dopravy.
- 9) Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 10) ČSN 73 6425 Autobusové, trolejbusové a tramvajové zastávky.
- 11) Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů
Vyhláška Ministerstva dopravy a spojů č. 478/2000 Sb., kterou se provádí zákon o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů.
- 12) Vyhláška Ministerstva dopravy a spojů č. 388/2000 Sb., o jízdních řádech a organizaci celostátního informačního systému o jízdních řádech.
- 13) Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.
- 14) Vyhláška Ministerstva zahraničních věcí č. 108/1976 Sb., o Evropské dohodě o práci osádek vozidel v mezinárodní silniční dopravě (AETR), ve znění pozdějších předpisů
- 15) Nařízení vlády č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví způsob práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky.
- 16) Vyhláška Ministerstva dopravy a spojů č. 175/2000 Sb., o přepravním řádu pro veřejnou drážní a silniční osobní dopravu

Abecední rejstřík

A

autobus..... 1,2,4,7,8,9,10,11,13,16,17,18,19,20,22,24,26,27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43,44,47,48,49,50,51
autobusové obratiště 9,41
autobusy21

B

bezpečnost silničního provozu 8

C

cestující 8,13,14,15,16,17,18,20,23,24,25,26,27,28,29,30,31,33,34,35,36,37,38,39,40,43,45,46,47,48,49,50

D

dispečer 9,12,26,30,32,33,34,36,37,38,48,49
dispečink 7,12,19,20,21,23,26,29,30,31,32,33,34,36,37,38,39,46,48,49,50
dopravce 38,39
dveře 26,29,31,32,33,36,37,45,48,50

G

garážmistr 16,20,21,35,39,40

H

hasicí přístroj 36,37,50

I

informační panel 17,18,35

L

lékař 13,49
linka 9,10,17,18,21,23,26,30,31,32,47

M

manipulační 17,18,30,31,33,42
MěP 7,11,14,39
MU 7,20,39,40,46,47

N

nácestná 17,30
nástupní 26,28,29,30
návěst 6,28,29,31,41,43,44,45,51
nehoda 40,41,43,46,47

O

obecně závazný právní předpis 7,8,11,14,15,23,25,27,28,30,31,33,40,41,42,43,47,50,51,52
obecně závazný právní předpis ¹⁾ 8
obecně závazný právní předpis ²⁾ 9
obecně závazný právní předpis ³⁾ 13
obecně závazný právní předpis ⁴⁾ 14,27

obecně závazný právní předpis ⁵⁾	25
obecně závazný právní předpis ⁶⁾	15
obecně závazný právní předpis ⁷⁾	26
obecně závazný právní předpis ⁸⁾	25,27
obecně závazný právní předpis ⁹⁾	28,30,33,40,41,42,43,47
obecně závazný právní předpis ¹⁰⁾	31
obecně závazný právní předpis ¹¹⁾	31
obecně závazný právní předpis ¹²⁾	31
obecně závazný právní předpis ¹³⁾	47
obecně závazný právní předpis ¹⁴⁾	40
odstavná plocha	10,17,18,21,34,42
OIS	7,19,38
osobní údaje	34,49
označovač	7,32,33

P

PČR.....	7,11,12,14,39,40,47,49
policie	7,12,15,40
pracovník	3,4,8,9,10,11,12,13,14,15,16,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,35,36,38,39,42,43,44,45,46,48,50
pravidelný provoz	21
přesný provoz.....	20
příkaz	8,11,12,14,17,21,22,23,24,26,28,29,31,32,33,34,36,37,38,39,41,42,45,47,50

R

RDST	7,21,22,24,26,29,30,32,34,36,37,38,39,46,48
------------	---

R

řidič.....	9,12,15,16,18,19,20,21,22,24,26,27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,44,45,46,47,48,49,50
řidič pohotovostního vozu.....	4,11,18
řízení provozu	9,20,43

S

sdělovač	29,32,38
služební hlášení.....	12,14,22,30,34,35,37,38,49,50

U

účastník silničního provozu	11,28,43
-----------------------------------	----------

V

výchozí zastávka	34
výjezd.....	32,36,39
výpravčí	4,10,11,12,13,16,20,21,27,33,37,38,40,48,49
výpravna	9,15,36,49

Z

zakázkový list autobusu	32,33,36,37
zastavit.....	24,27,28,29,30,42,44,45,47,48,49,50
zastávka	17,18,22,23,24,26,27,28,29,30,31,32,33,38,39,45,47,48,52
závada	12,32,33,35,36,37
ZPA.....	18,35,36